Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NĂM THỨ MƯỜI BỐN. — SỐ THỨ 2824 — MỖI SỐ : 0$04 — NGÀY CHỦ NHẬT 13 AOUT 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA BÁO

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao, Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	8$00	4$00	2$00	1$00
Ngoại-quốc	14.00	7.00	3.50	
Các làng và các công-sở	10.00	5.00	2.50	

Hạn mua báo ốt kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng.
※ Các ngài mua báo xin gửi trả cho tiền trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LỢI

Adresse télégraphique :
TRUNGBẮCTÂNVĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 480

PUBLICITÉ
Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix moyens, dernière page :
Une seule insertion. . . . . 0$30 le c/m
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
Petites annonces classées. . . . 0$20 la ligne

Vấn-đề trị thủy ở xứ Bắc-kỳ

Năm nay sông Hồng-hà nước lên rất to và lại rất mau, đến nỗi đê ở thành-phố Hà-nội mà nước cũng đã sắp tràn bờ, nhân-dân thấy đến nhao-nhác lo sợ, chính-phủ hết sức phòng giữ, may mà ở thành-phố Hà-nội không việc gì; kể thấy các nơi tin báo đê vỡ, nào là Bắc-ninh, Hải-dương, Thái-bình, vân vân, cơ hồ khắp cả Bắc-kỳ bị hại; vì với lần ba tỉnh bị lụt mấy năm trước lại có phần dữ tợn hơn nhiều. Cái tình trạng khổ sở của dân ta sau này, tưởng không nói thì ai cũng có thể đoán trước được. Cái vấn đề nước lụt này, thật là một cái vấn đề sinh-tồn chung của cả nhân-dân xứ Bắc-kỳ ta, vậy ta thử xét xem chính-phủ ta xưa kia giải quyết cái vấn-đề ấy thế nào, và chính-phủ Bảo hộ bây giờ giải-quyết cái vấn-đề ấy thế nào.

Chính-phủ ta xưa kia thấy nước sông lên to quá, tràn ngập cả ruộng nương, tưởng là không gì bằng đắp đất cho cao ở hai bên sông, để ngăn dòng nước lại, cho hai bên đồng bằng được yên ổn mà cày cấy làm ăn. Việc đắp đê ấy không phải là tốn kém không khó nhọc và không nguy hiểm, nhưng sự thế tất phải làm như thế, không làm thế cũng không biết làm thế nào cho được. Nước ta có đê từ đời nhà Trần, khi đầu thì cũng có bổ lỏa, có công biệu, nhưng về sau thế nước càng ngày càng mạnh, lại bị đê ngăn cản, càng tức nước mà sinh vỡ bờ, đến bây giờ thì đê càng đắp cao bao nhiêu, nước càng lên to bấy nhiêu, mà sức đê vẫn không làm sao trấn nổi sức nước, cái nạn vỡ đê hằng năm vẫn thường có luôn (năm nào không vỡ đê là vì không có nước), cái tai ách ở xứ Bắc-kỳ thật không gì lớn bằng nữa. Ôi! cái vấn-đề đê-chính, xưa kia cũng là một cái vấn đề rất quan trọng rất khó-khăn, kẻ nói giữ đê, người nói phá đê, vẫn là phân-vân không giải quyết được. Giữ đê là một việc rất nguy-hiểm đã đành, mà phá đê cũng không phải là không hư hại. Nhưng hạ thủ làm cũng không phải là dễ dàng, thành-thử cứ lần hồi mãi đến bây giờ, cái nạn lụt đã hẳn thành một cái tai nạn không có phương chữa nữa. Ấy chính-phủ ta xưa kia đối với cái vấn-đề nước lụt, cách thì thố như thế đó.

Người Pháp thì khoa-học đã tinh thâm, công việc lại rất là am-luyện, sau lần vỡ đê năm 1915, chính-phủ bảo-hộ đem việc đê giao quyền cho sở Công-chính, rất lấy làm chú-ý, muốn gia công kinh-lý, cho thật được hoàn-hảo mười phần. Trước hết thì đồ cho sự phá rừng, muốn bảo-hộ cây cối ở trên ngàn, để ngăn cản dòng nước khỏi chảy về mạnh quá, nhưng sau xét kỹ ra, thì cái cớ nước lên to, cũng không phải toàn là tại phá rừng, vì cớ rậm nhiều cũng đủ thấm được nhiều nước. Từ hai lại thấy bàn rằng nên san nước sông Hồng-hà vào sông Đáy và sông Thái-bình. Nhưng mà sông Đáy thì không dốc bằng sông Hồng-hà mà lại xa cửa bể hơn, nếu san nước cửa sông Hồng-hà sang thì lại để tràn ra lắm. Nếu đào sông Đáy ra cho thật rộng thật sâu, thì may ra cũng bớt hại, nhưng làm thế thì tốn kém lắm, sợ công-quĩ không kham nổi. San nước sang sông Thái-bình, thì sợ rằng nước sông Hồng-hà nhiều bùn quá, cửa bể Haïphong vốn đã cạn, sợ lại mau lấp đi chăng và lại sợ rằng nếu cho nước sông Hồng-hà chảy vào sông Thái-bình, lâu lâu chảy đã quen lối, một ngày kia lại trút cả sang sông Thái-bình, thì hại lại càng to. Thử ba lại thấy bàn rằng nên đào ở Vinh-yên những hồ rõ to để chứa nước lụt nhưng nếu muốn dẫn nước vào hồ như thế, thì phải có khí cụ rất tinh và phải nhờ sức các nhà kỹ-sư thật giỏi mới làm được, phương-pháp ấy cũng không để thi-hành được dân. San lại nghe bàn rằng nên đào thật nhiều sông con ở Trung-châu, khi nào nước sông Hồng-hà lên to, thì cho chảy vào các sông con ấy, rồi lại cho chảy ra ruộng để tưới lúa.

Nhưng sau lại xét ra việc ấy làm cũng tốn kém lắm, mà chưa chắc đã thành công, bởi vậy các nhà kỹ-sư bàn rằng bất nhược lại cứ theo cái phương sách đắp đê cho cao, cho to, cho thật vững chãi vậy. Việc ấy hiện đương dẫn dần thi hành,

Chẳng biết sau nay cái chương trình ấy thi hành xong thì xứ Bắc-kỳ ta liệu có đỡ được cái nạn lụt được ít nào chăng? Đó thật là một cái dấu hỏi to vậy.

H. T. B.

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Báo-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì với tòa-soạn hỏi-han, thì cho biết rõ số tiền ở từ giấy gửi báo, hoặc là giữ cho ban quán cái giấy quán ký, để cho người làm đi tìm kiếm. Khi nào ngài thường hay kỳ hẳn vẫn tắt, hoặc thiếu quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi báo-quán không biết mà trả lời.

MỘT VIỆC NGHIỆM VỀ SỨC KHỎE CỦA LOÀI VẬT

Cứ như cho việc của một nhà bác-học của một nhà Hoa-kỳ, là M. John Bauman, thí nghiệm ở vườn bách thú Baltimore mới đây, thì giống khỉ và giống vượn khỏe gấp mười giống người.

Bác sĩ thí nghiệm cho một con khỉ lớn kéo một cái giây máy đo nặng thì thấy được 630 kilos; một con khỉ khác kéo bằng một tay, thì thấy máy đo được 423 kilos.

Một người sức khỏe trung-bình, kéo một tay được có 105 kilos, và kéo bằng hai tay được 245 kilos.

Bác-sĩ tại-nghiệm về nhiều loài vật, rồi kết luận rằng sức khỏe loài người, cứ lấy sản nặng bằng nhau mà so sinh, thì to hơn sức khỏe của loài vật có mép, hơn các loài sâu bọ, mà lại kém sức khỏe các loài ăn thịt, loài khỉ lớn và loài chuột đồng.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 12 Août 1926

Việc nước Pháp

Một bản dự-án luật pháp

Ông thứ dân nghị-viện Morinaud có đệ trình nghị-viện một bản dự án luật-pháp xin đặt một trái khoán cưỡng bách, kết thúc cả mọi người phải đóng thuế lợi tức ở Pháp, và ở thuộc-địa, phải cho nhà-nước vay đến trong 8 năm một số tiền vĩnh-viễn, tính lời 4%. Số tiền vay ấy sẽ cho vào quỹ hoàn trái.

Quan tổng-thống Doumergue đi nghỉ ở Rambouillet

Quan tổng thống Doumergue đi nghỉ ở Rambouillet.

Tiền cước hỏa xa tăng

Kể từ ngày 16 Août này, tiền cước hỏa xa tăng lên 30%, về hành khách, và 28 % về hàng-hóa.

Việc nước Anh

Vì sông chứng tự tập ở chỗ cửa một cái mỏ tại Derbyshire, có ý đọa đậm gây nên việc lôi thôi, nên để kịp triệu thêm binh cảnh-sát đến đóng ở miền ấy.

Số nhập công lại thêm hơn số xuất càng nhiều; số nhập-công trong tháng Juillet quá số 100 triệu livres, và số xuất công giảm xuống là 57 triệu, so với tháng Juillet 1925, giảm mất 7 triệu rưỡi.

Việc nước Đức

Trong khi đoàn đảm một người hội viên trong hội gọi là *Casque d'Acier* ở Francfort, nữ trang người về đảng cộng sản, và về đảng dân-tộc hai bên xung đột nhau. Một người về đảng cộng sản bị trọng thương. Linh cảnh sát phải can thiệp, và phải dùng tới để giải tán công chúng.

Việc nước Nhật-bản

Tể tướng Goto, người thuộc-tổng-thư bộ Nội-vụ, và bộ Ngoại-giao hiện đương đi diễn thuyết khắp các nơi để cổ-động dựng một đảng gọi là đảng Goto, và để dự-bị cuộc tuyển cử sau mai, là cuộc tuyển cử thứ nhất từ ngày đặt lệ bỏ tuyển cử.

Tân nội-các vẫn rất là thân mật với đoàn Kenkyukai là đảng thắng số ở nghị viện. Song xem ở hạ nghị viện có nhiều trung triệu không hay cho tân nội-các. Không chắc đảng Seiyukwai, và đảng trung sang có tán thành cho tân nội-các nữa không. Tuy vậy dẫu rằng tân nội-các bị công kích, và phản kháng về cải-chính sách giám mức, nhưng chính-phủ lại được các nơi buôn bán tỏ lòng tín nhiệm.

Việc ở Ấn độ

Số đất trồng bông trong các tỉnh ta được 449.200 acres. So với năm 1925, tăng được 33.400 acres.

Việc ở Úc-đại-lợi-á

Phi hành gia Alan Cobham đã tới Sydney ngày hôm thứ tư 11 Août. Nhân dân hoan hô.

Người Đức lại đem giây thép nhập cảng Úc đại lợi á cảnh tranh để kỹ nghệ nước Anh và Hoa-kỳ. Nghị viện được xét lại thuế nhập cảng tiếp theo.

Việc ở Mỹ châu

Quan tổng thống nước Mexique, là M. Calles định đặt lại điều lệ về điền thổ để giữ cho dân khỏi nổi.

Nước Anh cũng tổng-thống Coolidge không biết đến những lời của đại Thiếu-nhân giáo Hoa-kỳ khuyên nội cho nước Mexique.

(Indopacifi)

MỘT CÁI ĐƯỜNG XUYÊN SƠN Ở TUYÊT-SƠN

Ở nước Ý lương hân đến việc đào một cái đường xuyên sơn ở Tuyết-sơn, cho tiện đường giao thông với nước Pháp, và tây-bộ Âu châu.

Tại một cuộc diễn-thuyết ở Aoste, có nhiều nghị-viện đến nghe, để đến nhiều ung-chuẩn một khoản thỉnh cầu gửi cho chính-phủ xin trước tiên hãy đặt một đường hỏa-xa Aoste Pré-Saint-Didier, rồi thì đào đường xuyên núi Tuyết sơn, và đặt một đường hỏa-xa quốc-tế.

Năm 1925 Công-kỳ-sư Houdet đã xét việc đó đường xuyên sơn, và M. Chabrières đã soạn tờ trình về việc ấy ở đường thương-giới của nước Ý với nước Thụy-sĩ, và nước Áo có năm cái đèo, về đường thương-giới của nước Ý với nước Pháp, dài là 300 kilomètres, chỉ có hai cái đèo mà thôi. Hai đường đi qua các đèo ấy hiện đặt ra đã 50 năm nay, và hây giờ không thích dụng nữa, nhất là từ khi thành Gênes đã mở mang lắm. M. Olivetti có nói có đường xuyên-sơn mới này, sẽ làm cho đường đi ngắn được từ 165 đến 215 kilomètres, tiền cước giảm được 15%, và cái thời giờ đi đường đỡ được ba giờ đồng-hồ.

Ngoại giả lại còn định đặt hai đường lớn Bordeaux-Odessa, và Calais Orient cũng đi qua đường xuyên sơn ấy. Lần hẳy giờ Rome và Paris sẽ trực tiếp với nhau, không phải đi qua địa-hạt Thụy-sĩ nữa.

Ở nước Pháp, nghị-viện cũng đã hân đến việc ấy. Đường xuyên-sơn này mở đào thì dài 14.300 m. Tuyết-sơn là một nơi đá rắn, chỗ trong khi đào cũng không sợ lở sụt gì. Trong năm 1906, đào đường xuyên-sơn Simplon dài 19,729 mètres, phí tổn mất 80 triệu. Ngày nay đi ô đường xây tất số tiền hàng trăm triệu.

Việc Trung-hoa

Ngày 8 Août 1926

Trương-tôn-Xương muốn giảng hòa với Phùng ngọc-Tường

Trương-tôn-Xương tổng tư lệnh quân Phụng thiên vì có ý ghi kị Ngô bội-Phu không muốn hợp tác nữa, nên đã tỏ ý muốn giảng hòa với Phùng-ngọc-Tường. Nếu vậy thì tình-thế miền bắc lại sẽ có biến đổi to.

Vấn-đề nội-các

Trương-tác-Lâm có điện gọi Trương-học-Lương và Trương-tôn-Xương lập tức về Peyping để hội bàn về việc quân. Nghe đâu Trương không bằng lòng tân nội-các Đỗ-tích-Khuê là người về cánh Ngô-bội-phu. Đỗ-tích-Khuê đã điện cho Ngô xin từ chức.

Phong-trào bãi công ở Quảng-châu

Phong-trào bãi công ở Quảng-châu lại càng ngày càng lan rộng. Đảng thợ in ở hộ thông-tư lệnh mấy hôm nay cũng đình công. Vì vậy nên cơ-quan báo các hàng ngày của chính-phủ cũng không xuất-bản được. Thấy công-nhân quấy rối quá, nên Lý-Thâm, là tổng tư lệnh bộ cảnh sát, có xin chính-phủ lấy võ-lực mà xử trí, chứ không dung tùng được.

Nước Nga lại chở khí-giới đến Quảng-châu

Một chiếc tàu Nga lại chở nhiều súng đạn đến Quảng-châu để tiếp tế cho quân bãi phạt.

Một đội quân phụ nữ ở Quảng-châu

Hà-ngang-Hương nữ-sĩ là vợ góa Liêu-trọng-Khải (con nhân đồng cộng-sản, bị ám sát hồi năm ngoái) mới đây có đứng ra tổ-chức một đội quân phụ-nữ. Việc kén chọn có định phải đủ những tư-cách sau này: 1° phải là người Quảng-đông; 2° đang hạng tuổi từ 20 đến 36; 3° phải có thân thể cao trên dưới 150 lạng, không được kém dưới 10 lạng; 5° phải cao được 5 thước Anh. Hễ ai không hợp một điều trong năm điều ấy tất không lấy. Nữ-sĩ định khi nào luyện-tập thành-thục rồi sẽ giao mọi việc quân hành phạt.

(Dịch báo Tàu)

MỘT CÁI NHÀ CAO NHẤT THẾ-GIỚI

Người Hoa-kỳ có các chiêm khôi về việc xây nhà cao hơn thôi. Mới đây ở giữa châu Détroit, lại mới xây một cái nhà 81 tầng gác, cao cả thảy là 873 pieds. Nhà ấy mới thật là cao nhất Hoa-kỳ và cao nhất thế-giới.

Làm nhà cao như thế, thì tất là làm rất chắc chắn, thảy hẳn chẳng ngại gì, nhưng chẳng biết khi có nạn động đất, liệu có bền được không.

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Một người không mang tờ thuế thân, chỉ có thẻ căn-cước thôi, thì tính cảnh-sát có phạt bắt được không, nhờ ngài làm ơn chỉ bảo cho tôi được biết.

LỜI ĐÁP. — Cứ như nghị-định quan Toàn-quyền ngày 2 juin 1897 điều thứ 6 thì cái thẻ thuế thân ở Bắc-kỳ phải mang theo ở mình.

Điều ấy như sau này: « Cái thẻ thuế thân bắt buộc phải mang theo ở mình. Hễ những người đi-hầu cận công-sở thì có hỏi thì phải giơ ra.

Phàm người nào thuộc vào một hạng phải nộp thẻ thuế mà lại được không có thẻ thì có thể phải tổng giam theo lệ tuần-cảnh và phải ghi ngay vào sổ hạng nội-tịch đồng thuế 2$50, nhưng không được nhân cái sự hiên vào sổ ấy mà đòi hưởng các quyền lợi gì ở trong xã như là các người nội-tịch khác.

Người không có thẻ ấy quản ở xã nào thì xã ấy sẽ phải chịu trách-nhiệm về khoản tài-chính.

Người nào bắt được mang thẻ không phải của mình thì không những thẻ ấy không được dùng mà phạt tiền từ 5 đến 10 đồng mà lại phải chịu cái tiền thẻ của mình phải có mất.

Người cho mượn hay người hứa cũng phải phạt như trên. Thế lý-trưởng phải tịch biên và xóa bỏ đi và phải lấy thẻ khác thay vào, tiền phải chịu cũng như thế cả.

Nếu người không có thẻ không trả được thì có thể bị câu thúc thân-thể. Người không có thẻ ở vào xã nào thì xã ấy phải chịu tiền ăn cho mười ngày trong khi bị giam.

Nếu xét ra lý-trưởng tổng phạm thì sẽ bị truy-tố.

Người có thẻ bỗ mất thẻ thì phải trình lý-trưởng làng mình ngay lập tức để lấy thẻ khác và phải nộp tiền một lần nữa ».

Nhưng lệ ấy đã do nghị-định quan Thống sứ Bắc-kỳ ngày 10 novembre 1925 sửa đổi lại và quan Toàn-quyền đã ký ngày 31 décembre 1925. Nghị-định ấy không có nói rằng thẻ thuế thân bắt buộc phải mang theo người nữa. Điều 26 có nói rằng:

« Người bản xứ nào không có thẻ thuế thân mà có thể thuế thân của mình ra hoặc là đang cách nào khác để chứng-minh rằng mình đã nộp tiền thuế thân rồi thì sẽ phải giao cho tên án-sát xử và phạt theo như các điều-luật đang thi-hành..... Các công-chức và các người coi sóc sách bổ tỉ là: các quan hành-chính đến hỏi, các quan đại-lý, các viên tư-pháp tuần-cảnh, các công-chức ngạch hành-chính, các viên giám-thích sai-phái, những người đi có phát-thẻ ở trong ngạch cảnh-sát Đông-dương ».

Cứ theo như nghị-định trên ấy thì dù có thẻ căn cước rồi mặc lòng tỉnh cảnh-sát cũng có thể lôi thẻ thuế thân họ phải lại trình tận nơi lý trưởng để phải cho, nhưng theo như nghị-định mới, lệ mang thẻ không có bắt buộc nữa, vậy người có thẻ lỡ quên ở nhà thì có thể xin về lấy được.

Ph. h.-l.

VIỆC HANOI

Nhân dịp lễ Assomption, nhà máy ngũ không làm việc. Vậy số báo 2825 đến ngày thứ ba 17 Août 1926 mới ấn-hành.

Thuế-thân:
7 giờ 30 đến
15 giờ 32 đến

Giá thóc gạo:

Gạo hạng nhất, một tạ		10$95
nhì,	—	10 60
ba,	—	9 80
Thóc hạng nhất,		5 80
Cấp nhì		4 70

Giá bạc. — Kể từ ngày 14 Août 1926, giá bạc ở kho Hanoi định là 19$80.

Thị giá quốc trái:
Ngày 10 Août 1926

5 %, hoàn dân	68 t.	25
5 %, hoàn dân	84 t.	70
4 %, vĩnh viễn 1917	45 t.	00
4 %, » 1918	43	90
6 %, » 1920	63 t.	05
5 %, hoàn dân 1920	68 t.	90
4 %, » 1926	95 t.	50

Ngày 13 Août 1926

3 %, vĩnh-viễn	49 t.	80
5 %, 1915-1925	83 t.	40

Quan Thống-sứ đi thăm các miền lụt ở Hưng-yên và Thái-bình. — Như trong hai số báo trước đã nói, trong khi quan Thống sứ đi thăm các miền lụt ở Hưng-yên, Thái bình ngày hôm kia thì ngài có sang các quan công sứ, tuần-phủ các tỉnh bị lụt đi xem xét khắp các chỗ và các miền bị lụt. Xét ra về các miền lụt này hại không to bao nhiêu mà đã hại cho hại sản-vật đã đành, mà người cũng bị hại nữa. Quan Thống-sứ có đi thăm suốt các nơi dân sắp lụt tạm trú, mỗi lời hỏi mỗi đem ngài mới đi ô-tô về tận sở Thái-bình rồi sơm tối. Cơm xong, quan thống-sứ lại sang các quan địa phương bàn về mọi phương pháp hàn khẩn cho nhỏ về sự sửa trị cứu thống sứ trở về Hanoi, 4 giờ tối rồi.

Tàu Liên-sự Nhật-bản. — M. Sugi là tổng liên-sự Nhật-bản ở Đông-dương nay mai sẽ trở về Nhật; chừng vài tháng, rồi ra lại lại sang.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Phái-bộ Nhật-bản — Các nhà kỹ-sư Nhật-bản lên xem các mỏ sắt trên Thái-nguyên như đã đăng trong báo trước, thì chiều hôm kia đã trở về, xuống Haiphong để đáp tàu về Nhật.

Các Hội đồng dân cử. — Đến thứ ba, 17 août này, hồi 2 giờ chiều bao hội đồng của các hội đồng dân cử Bắc-kỳ và phía bắc Trung-kỳ sẽ họp hội-đồng ở phòng thương-mại Hanoi.

Đường hỏa-xa Hanoi — Haiphong — Bắt đầu từ ngày 15 août cho đến khi có tin báo mới, đường hỏa-xa Hanoi — Haiphong đi như sau này:

Ở Hanoi đi Haiphong:

— Chuyến xe số 1: Khởi-hành ở Hanoi hồi 5 giờ 50, tới Gia-lâm hồi 6 giờ 15.

Đi đò từ Gia-lâm tới Phú-thụy. Khởi-hành ở Phú-thụy hồi 7 giờ 40. Đến Xuân-đào 8 giờ 22.

Đi đò từ Xuân-đào đến Cầm-giàng. Khởi-hành ở Cầm giàng 9 giờ 40. Tới Haiphong 11 giờ 33.

— Chuyến xe số 3: Khởi-hành ở Phú-thụy 10 giờ 15 Đến Xuân-đào 8 giờ 22.

Đi đò từ Xuân-đào tới Cầm giàng: Khởi-hành ở Cầm-giàng 13 giờ 3. Tới Haiphong 14 giờ 57.

— Chuyến xe số 5: Khởi-hành ở Hanoi 11 giờ 52. Tới Gia-lâm 12 giờ 18.

— Chuyến xe số 7: Khởi hành ở Hanoi 14 giờ 9. Tới Gia lâm 14 giờ 35

Đi đò từ Gia-lâm đến Phú thụy Rồi chuyến xe số 5 lại khởi-hành từ Phú thụy 16 giờ. Đến Xuân-đào 16 giờ 42.

Đi đò từ Xuân-đào đến Cầm-giàng: Khởi-hành ở Cầm-giàng 18 giờ Đến Haiphong 19 giờ 54

Ở Haiphong lên Hanoi

— Chuyến xe số 2: Khởi hành ở Haiphong 5 giờ 50. Tới Cầm giàng 7 giờ 52.

Đi đò từ Cầm-giàng đến Xuân-đào: Khởi-hành ở Xuân-đào 19 giờ 18. Đến Phú-thụy 10 giờ.

Đi đò từ Phú-thụy đến Gia-lâm. Rồi chuyến xe số 2 khởi-hành ở Gia-lâm 11 giờ 53, đến Hanoi 11 giờ 51; chuyến xe số 4 khởi-hành ở Gia-lâm 13 giờ 8 đến Hanoi 13 giờ 36.

— Chuyến xe số 6: Khởi-hành ở Haiphong 10 giờ 8, đến Cầm-giàng 12 giờ 12.

Đi đò từ Cầm-giàng tới Xuân-đào: Khởi-hành ở Xuân-đào 15 giờ 3. Tới Phú-thụy 15 giờ 45

Đi đò từ Phú-thụy tới Gia-lâm.

— Chuyến xe số 8: Khởi-hành ở Haiphong 13 giờ 30. Đến Cầm-giàng 15 giờ 38.

Đi đò từ Cầm-giàng tới Xuân-đào. Khởi-hành ở Xuân-đào 17 giờ 03. Tới Phú-thụy 17 giờ 45.

Đi đò từ Phú-thụy tới Gia lâm. Rồi chuyến xe số 6 khởi-hành tự Gia-lâm 19 giờ 18. Tới Hanoi 19 giờ 36.

Các đồ hành-lý qua các chỗ phải đi đò hễ nặng quá 40 kgr. thì không nhận.

Tin nước. — Nước đứng.

Tự 3 giờ chiều qua tới 6 giờ sáng nay, nước vẫn đứng.

Mực nước sông Hồng-hà ở Hanoi từ hồi 3 giờ chiều qua tới 6 giờ sáng nay, nước vẫn đứng vào mực 9m21. Nhưng ở Laokay, Yên-báy, nước vẫn nhích lên.

Nước sông Lư, ở Việt-trì, ở Vạn-yên, cũng lên, nhưng ở Tuyên quang thì xuống mạnh và ở Đoan-hùng cũng xuống.

Nước sông Đà, ở Hòa bình cũng lên.

Nước sông Chay ở Yên-bình cũng lên mạnh.

Nước sông Thái bình thì khắp các ngả đều xuống cả.

* * *

Chỗ vỡ ở Ái-mộ hàn khẩu đã sắp hoàn thành.

Chỗ vỡ ở Phúc-xá nay đương hàn-khẩu rất.

Chỗ vỡ ở Lâm-giò, lở thêm ra nhiều, nhưng người ta cũng đang hết sức hàn-khẩu lại.

Chỗ vỡ ở Vĩnh-bảo, hàn-khẩu đã gần xong.

Chỗ vỡ ở Văn-quan cũng đương hàn-khẩu.

Chỗ vỡ ở Hạ-lão người ta đã bắt đầu hàn-khẩu rồi.

* * *

Dân bị lụt vẫn phải tạm trú ở các mặt đê các nơi. Được hai hôm nay không mưa, cái nỗi khổ-thống cũng đỡ được đôi chút. Nhưng về đường ăn thực chẳng phải nói cũng biết là khổ-cực vô cùng.

Về miền Thái-bình, dân các chỗ vỡ bị tổn hại rất nhiều. Hiện nay chính-phủ đương trù nghĩ cách cứu-tế các nhà bị nạn.

Người ta đương ước so sao cho nước mau rút đi, hàn-khẩu các chỗ vỡ chóng xong đi, để mà cấy vớt-vát lấy đôi chút, chứ không thì từ nay trở đi, cho đến vụ sang năm, các dân bị lụt lấy gì mà hễ hiểu được?

Tại ga xe hỏa và bến tàu thủy. — Ngày hôm nay, 14 août 1926, số người đi lại ở ga xe hỏa và bến tàu thủy như sau này:

Tại ga xe hỏa

Số người đến:	45	người	Âu
	2194	—	Á
Số người đi:	76	—	Âu
	1816	—	Á

Tại bến tàu thủy

Số người đến:	7	người	lính
	580	—	Nam
Số người đi:	9	—	lính
	275	—	Nam

COUPONS TƠ LỤA TÂY

Kể từ ngày 16 Août 1926 giờ đi; hiệu V. DEMANGE Hanoi, có đề ra bán rất nhiều miếng vụn, tơ lúa tây, giá rất hạ. Lại có cả vải thâm giá đặc biết 0$22 một thước và láng chéo-go tốt 2$00 một miếng đủ hai quần.

CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI

Thuốc đau mắt vàng rất công-hiệu mà quý-khách đã hoan nghênh bấy nay thì ở trên lọ thuốc phải có biên số «*COLLYRE JAUNE selon la formule du Dr Cazaux*».

Thuốc cũng vàng, giấy gián lọ cũng vàng mà giấy bọc cũng vàng, các quý khách nên đòi bằng được như thế thì mới khỏi nhầm. 8003

Vẫn còn dịch-tả — Cái bệnh ghê gớm này vẫn hãy còn dai dẳng mãi chưa tuyệt nọc. Được mấy hôm trước, không phải người nào, đã tưởng rằng nó đã tiệt nọc rồi, nào ngờ hằng được vài hôm rồi lại có: Ngày 13 Août vừa rồi, một bà lão ở phố Charron, số 17, tên là Vũ-thị-Văn 65 tuổi, lại bị dịch tả, chết không cứu được.

Vậy xin ai ai đề ý nấy nhớ rằng chớ tưởng bệnh dịch tả đã tuyệt nọc hẳn rồi, mà những bỏ sự vệ sinh thì khốn đấy.

Một bài khảo-cứu có giá-trị. — Mới đây nhân việc kỷ-niệm năm thứ 25 của trường Bác cổ nhà trường có soạn một quyển sách khảo cứu về Á-đông. Trong việc soạn sách ấy, nhà trường có cử ông Tham Ng-văn-Tố, soạn một bài khảo về cái sách *nói lối* An-nam. Trong bài ấy ông có khảo-cứu về đủ các sách nói lối, cách nói lối bằng chữ nho, cách nói lối bằng quốc ngữ, cùng các sách nói lối của đủ các hạng người như của kẻ cắp, kẻ trộm, của hàng cá, hàng tôm, của lái lợn, lái trâu, của tài xế, của học-trò, của con bạc, của con hát, của nhà tơ, của quân linh, vân vân.

Thật là một bài khảo-cứu rất tường tất, phi những tay học rộng, và chịu khó không làm nổi. Bài ấy soạn bằng chữ Pháp, vì cốt soạn cho người Tây xem. Sau khi sách của trường Bác-cổ xuất-bản, ông Tham Tố có in riêng bài ấy lấy ít nhiều tập, để tặng những chỗ anh em bà con.

Bản quán có tiếp được mấy tập của ông Tham Tố gửi tặng, xem ra thật là một bài khảo-cứu rất công phu và có giá-trị lắm.

CUỘC CHIẾU-BÓNG RẤT VUI!!!

TẠI RẠP

CINÉMA PALACE HANOI

Từ thứ tư 11 đến thứ ba 17 Août 1926

Đại phim ảnh sáu đoạn

DOUGLAS FAIRBANCKS

Đóng trò rất khéo

SỰ MÊ VÀ SỰ DỊ ĐOAN

Cauchemars et Superstitions

Phim ảnh đại-hài-kịch này vui suốt trò lắm cảnh nhào lộn rất tài tình.

Ai muốn vui!!!

mau mau lại rạp Cinéma Palace

Cần mua quốc-trái Đông-pháp 50$00 trả giá rất cao, hỏi lại: Fonderie Tonkinoise, Hoàng-xuân-Lan, 53bis Avenue Henri d'Orléans, Hanoi.

PHÒNG-THĂM-BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thượng thư đệ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Saïd (Ai-cập) Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

[illegible]

KHÁM BỆNH: giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG: giá 10$00

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 33.

giây nói số 236

Dùng nghiện sâm-banh hẳn? — Một hiệu Khách kia ở đường Quan-thánh, ít lâu nay thấy trong hiệu mất nhiều rượu sâm-banh lắm, nên có ý ngờ cho một người phu làm ở hiệu ấy tên là Phạm-v-Uông ăn cắp. Quả nhiên sự ngờ ấy không sai, sáng qua, khi người phu ấy vừa ở trong hiệu ra, thì một người đội cảnh-sát bắt lại, khám trong bọc, thấy có một chai rượu sâm banh thật. Vậy tên ấy đã bị bắt.

Về việc người đội Lévy chết vì thuốc phiện. — Tự hôm nọ đến nay, sở mật-thám vẫn cho dò xét cho ra manh mối về việc người đội Lévy bị chết vì hút thuốc phiện tại nhà số 10 phố Jules-Blanc mà trong báo đã đăng trước.

Người ta nói người đội này vốn có tính ăn tiêu ra cách phong-lưu công tử lắm. Mỗi tháng nhà gửi cho 1.000 fr, lại tiền lương đồng khác, thế mà bao giờ cũng chưa hết tháng đã hết tiền. Chơi bời toàn những bọn phong lưu hơn mình cả. Khi mới sang tới Saigon, ăn tiêu thế nào [illegible] nổi khi xuống tàu ra Bắc, chủ [illegible] cơm phải bắt giữ cả các đồ hành-trang lại!

Hôm 1er và hôm 2 août vừa rồi, nghĩa là trước khi bị nạn, người đội ấy hiện có vay của hai người quen một số tiền là 70 đồng. Ấy là chưa kể số tiền của gia quyến mới gửi sang cho nữa.

Vậy việc người đội Lévy này bị nạn thật còn nhiều manh mối ám-muội lắm, sở mật-thám hiện đương cố sức dò-xét cho ra.

Chẳng lẽ con gái ngần ấy tuổi lại còn lạc! — Cậu học trò Vũ-văn-Đang, 16 tuổi, là học-trò trường Pháp Việt Yên-bái, qua Hanoi, có trình rằng người chị cậu là Vũ-thị-Mùi, 24 tuổi, ở số 65 phố Mã-mây Hanoi, không biết đi đâu tự ngày 29 juillet trước, vẫn chưa thấy về.

Đi đâu thì không biết, chứ lạc thì quyết không, vì con gái ở Hanoi đã 24 tuổi đầu, thì còn lạc làm sao được?

Mới 15 tuổi sao đã có thế. — Nguyễn-văn-Mão, 15 tuổi, ở phố sông Tô-lịch, thấy mang một cái thẻ của người khác nên đã bị bắt giam xét.

AI LÀ NGƯỜI BẮC KỲ

CŨNG CẦN PHẢI BIẾT!

Một quyển sách có 3 đạo nghị-định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ:

1° *Ngạch thuế-thân ở Bắc-kỳ sửa đổi lại.*

2° *Việc khẩn đất ở miền trung-du và thượng-du Bắc-kỳ.*

3° *Ngạch thuế điền-thổ sửa đổi lại.*

Mỗi quyển	0$15
Tiền cước thường . .	0,05
Tiền cước Recommandé thêm	0,10

Thư và mandat gởi cho:

M. LÊ-NGUYÊN-ÚC

61-63, Rue du Coton

HANOI

6701

Ngạch lính cơ. — Trần-văn-Kế, lính cơ ở Hà-đông, được từ dịch.

Ăn cắp 24 cuộn chỉ — Vũ-văn-Phar, 25 tuổi và nghề-nghiệp bất được quả tang ăn cắp 24 cuộn chỉ của hiệu Tín-sen, số 54 phố hàng Đường và Nguyễn-thị-Cả ở bờ sông can tội đồng đảng với việc ăn-cắp ấy đều đã bị bắt giam xét.

Nạn ô-tô — Ngày hôm 12 hồi 10 giờ có một cái ô-tô chạy ở phố hàng Gai sang bờ hồ, vì đi nhanh không biết rõ sao, đụng phải một người, tên là Trần-thị-Ve, 54 tuổi, làm thợ sơn, ở chùa phố hàng Hòm.

Lừa đảo. — M. Phạm-gia-Thọ chủ hiệu Vĩnh Đức số 77 phố hàng Bồ thưa Trần-ngọc-Vóc lừa 3 cái hộp bằng bạc đựng giá 57 đồng và lấy trước một đồng bạc tiền công song rồi trốn đi mất.

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ẢNH NÊN BIẾT

Vì hiệu bào chế Montès, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.

Viết thư mà hỏi giá.

Quan Đốc-tơ Bi-cơ-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt thường, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, tả, đau mắt, các chứng chi trẻ-con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Giò, số nhà 33, Hanoi, ống nói 314.

(Quan Đốc-tơ có cả nhà cho người đẻ, người ốm đến nằm, ai cần lại hỏi. 414

VIỆC BẮC-KỲ

NAM-ĐỊNH

Cái nạn ô-tô. — Vừa rồi chiếc ô-tô của ông phủ Xuân-trường, do chauffeur là Phạm văn-Lai cầm máy, khi tới phố Russe thì đụng phải cái cột mốc ở đường. Cột mốc đổ, xe bị hại ít nhiều, may không việc gì đến người.

VĨNH-YÊN

Thật là những nhiễu quá. — Ở chợ Vĩnh-yên bây giờ bỗng nảy ra một lũ kẻ cắp, vừa lớn vừa nhỏ, thậm-chí có đứa mới 11, 12 tuổi đã theo nghề rồi, chúng nó những nhiễu quê, hễ ai đi chợ mà vô ý thì chúng nó xoáy liền. Có một hôm một người nhà quê mua lợn, chúng nó sấn lại giả vờ cũng đi mua, mà bất thình-linh rút mấy đồng bạc mà chạy; người nhà quê biết vừa kêu vừa đuổi theo mà chẳng có ai bắt hộ, vì chúng nó bè đảng hung bạo lắm, cho nên không ai muốn dây vào làm gì. Lạ một điều là phiên chợ nào cũng có mấy người cảnh-sát lảng-vảng ở chợ mà chúng nó vẫn tung hoành. Vậy mong đến tai quan trên soi thấu mà trừng trị chúng nó một cách nghiêm ngặt thì các người đi chợ được nhờ lắm.

HONGAY

Hai bờ diêm lậu thuế. — Phạm-thị-Lâm, 30 tuổi, buôn bán ở Hongay, vừa bị bắt về việc mang hai bờ diêm hiệu *Safety Matches*.

BẮC-NINH

Hội T. B. K. N. C. T. T. T. — Đến ngày chủ-nhật 15 Août 1926 này, chi hội Trung Bắc-kỳ Nông-công thương Tương-tế Bắc-ninh sẽ làm lễ khánh-thành, có quan Công-sứ Bắc-ninh Wintrebert chủ-tọa và các quí quan tới chứng-kiến, các chi hội cũng có cử đại-biểu tới dự lễ. Hội-chánh Hà-nội sẽ có những ông hội-trưởng Ng-huy-Hợi, tổng thư-ký Ng-Thắng, tổng thủ quỹ Ng-đình-Liên, vấn-tấn ủy-viên Trần-nhữ-Chất, Ng-thái-Lạc sang chứng kiến.

Hội-trưởng Ng-huy-Hợi lại sẽ [illegible]

THÁI-BÌNH

Việc vỡ đê Hà-lão. — Về việc này có nhiều tin đồn sai lắm. tôi nhân đi xem xét chỗ đê vỡ ấy thân đến tận nơi mới biết sự thực. Như người ta đồn rằng chết mất nhiều người và cướp bóc luôn luôn. Tôi hỏi ra thì sau khi vỡ đê, chỉ độ năm bảy người chết mảng bị chết đuối thôi, vì các quan sở tại như ông trợ-tá Phạm-quang-Sán có thân hành đi thuyền đến tận các làng để chở những dân bị lụt lên mặt đê ở. Trâu bò chạy không kịp có chết mất mươi hai con thôi; chỉ có ngô thóc là ngập mất nhiều.

Việc cướp bóc lại đồn sai lắm nữa. Người ta đồn rằng có từng toán hai ba mươi chiếc thuyền nan kéo nhau đi ăn cướp. Ngay lúc tôi mới xuống, khi ở Hanoi đi, trong lòng đã có ý ngại. Đến nơi thấy yên ổn lắm; mà hỏi ra từ khi vỡ đê chẳng hề xảy ra đám cướp nào cả. Được thế là nhờ quan trên sai lính đi tuần luôn, mà dân ở vùng này họ canh phòng cũng riết lắm. Tôi nghe họ nói chuyện rằng có một chiếc thuyền bồng của quan sở tại thuê đi chở dân bị lụt nghèo đói xuống tỉnh Thái-bình để nuôi. Khi trở về mới 5 giờ chiều, các làng thấy thuyền to tưởng thuyền cướp, họ họp nhau, đến ba trăm chiếc thuyền nan vây đánh; sau có linh hô lên mãi rằng thuyền quan đi cứu người thì chúng mới chịu thôi. Xem như thế thì cướp nào dám đến cướp nữa. Nhưng hoặc cũng có năm ba nơi bị những đứa nghèo đói, nhân lụt lội, tìm đến những nhà vắng chủ, lấy trộm đồ vật, ắt cũng có, chứ không không. Còn như vì cớ gì mà vỡ đê thì tôi có hỏi dân cư ở đấy, họ có nói rằng: mấy hôm nước lên to quá, các quan sở tại ngày đêm ở đó, đốc thúc tổng lý đem dân phu sang hộ nhiều lắm; chỉ vì hạt Hưng-nhân đê dài 40 kilomètres mà nước tràn con chạch đến 20 km. Dân ở duyên đê be con chạch, phải chia nhau giữ theo thế nước, nên không tụ cả một nơi được. Ngay hôm nước to, quan Lục-lộ cũng có đến, quan thương-tá cùng các quan sở tại ngồi đó đốc phu được ba bốn trăm người, lại được ông cụ đạo ở làng Bà-xá cũng ngồi tại đó cả đêm, đem hết dân bên đạo ra hộ cứu. Nhưng chỗ này là ngã ba cửa sông Luộc, nước sông Nhị-hà nó thẳng vào. Đê thì tuy có hai đê, nhưng đê ngoài lở hết một phần rồi, mà đê trong thì thấp hơn; cho nên khi đê ngoài tràn rồi, đê trong giữ cũng không kịp nữa. Lúc đê vỡ, các quan còn đốc dân phu cố cầm lại ngay, nhưng

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

Hội-chợ Hanoi

Mọi việc ở Hội-chợ năm nay sẽ bắt đầu từ ngày 28 Novembre, đến ngày 12 Décembre thì thôi.

Số 43

BẮC-TỐNG

Dương-gia-tướng

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Bắc-vương không dám tấn cau nữa. Ngay ngày hôm ấy, xa-giá tự *Ngũ-đài-sơn* thẳng đường tiến sang *Phần-dương-thành*. Bỗng thấy ở phía trước mặt cát bụi mù trời, bóng cờ thấp-thoáng, có một toán quân ầm-ầm kéo đến.

Thám-tử phi báo rằng:

— Tại phía trước mặt hiện có quân *Liêu* ngăn-trở lối đi.

Tống Thái tôn hỏi rằng:

— Nào các tướng! Ai là người dám mở lối đi trước?

Nói chưa dứt lời thì có một viên tướng hăng-hái tiến ra. Viên tướng ấy mình cao bảy thước, uy-phong lẫm-liệt, tức là lão-gia tướng-quân *Dương-nghiệp-bình* đó!

Dương-nghiệp-bình tâu rằng:

— Kẻ hạ-thần xin đem quân đi trước để đánh quân *Liêu*.

Tống Thái-tôn chuẩn tấu cho đi. *Dương-nghiệp-bình* đem quân thẳng đường tiến trước để đánh quân *Liêu*. Trước trận quân *Liêu* có một viên tướng mặt đen như sắt, hai mắt long lanh, tay cầm một ngọn đại-đao, đang cưỡi con ngựa xích-thông-mã. Viên tướng ấy là ai? Tức là *Da-luật-kỳ* đó.

Da luật kỳ quát to lên mà rằng:

— *Tống-tướng* kia! Nên mau mau rút quân về, may còn được khỏi chết, nếu không thì tính mệnh khôn toàn.

Dương-nghiệp-bình lên hầm hầm nổi giận mà rằng:

— Quân mọi rợ ngu-xuẩn kia, đã không biết cúi đầu tránh xa, lại còn dám ngăn-trở ngự giá, thật là tự mình cầu lấy cái chết đó.

Nói xong, tức thì múa giáo thúc ngựa xông vào đánh *Da luật-kỳ*. Hai bên giao-chiến trong độ hồi lâu thì *Da-luật kỳ* biết sức không địch nổi, vội vàng quay ngựa bỏ chạy. Quân *Tống* thừa thế đuổi theo, thành ra quân *Liêu* rối-loạn, giầy xéo lên nhau mà chết, không biết là bao

Dương nghiệp bình đuổi theo đến năm dặm đường, rồi mới rút quân trở về, đem việc đánh đuổi được quân *Liêu* tâu với *Tống Thái tôn*. *Tống Thái tôn* rất bằng lòng, xa-giá đóng ở *Phần-dương-thành*.

Da-luật kỳ đem toàn tàn binh chạy về *U-châu* vào tâu với *Tiêu thái-hậu* rằng:

— Hiện nay vua *Tống* ngự-giá đóng ở *Phần-dương-thành*, kẻ hạ-thần bị quân *Tống* đánh thua mà phải bỏ chạy về đây.

Tiêu thái-hậu giật mình kinh sợ mà hỏi rằng:

— Vua *Tống* đến đây làm gì thế?

Da luật-kỳ tâu rằng:

— Hôm trước vua *Tống* đến làm lễ toàn-nguyện ở *Ngũ-đài sơn*, nhân tiện đường đi qua đây để dạo xem phong cảnh.

Tiêu thái-hậu phán rằng:

— Hôm trước các quan triều-thần cứ bàn việc đem quân đi đánh *Tống*, ngày nay có cái cơ-hội này, sao không đến mà bắt sống vua *Tống* xem nào.

Nói chưa dứt lời thì *Thiên khách-vương* là *Da-luật-thượng* quì xuống tâu rằng:

— Kẻ hạ-thần xin đem quân bản-bộ đi bắt vua *Tống* đem về dâng nộp thái-hậu

Tiêu thái-hậu nói:

— Nếu được một người nữa đi giúp nhà ngươi thì hay hơn.

Hàn diên-thọ tâu rằng:

— Kẻ hạ-thần xin đi.

Tiêu thái-hậu bằng lòng, liền giáng chỉ sai *Da-luật-thượng* và *Hàn-diên-thọ* đem một vạn quân đi đánh *Tống*. *Da-luật thượng* vâng lệnh, ngay ngày hôm ấy, đem quân bản-bộ tự *U châu* thẳng đường kéo đến *Phần-dương-thành*. Khi đến chân thành *Da luật-thượng* truyền cho quân-sĩ bổ vây bốn mặt. Bấy giờ xa-giá *Tống Thái-tôn* đang đóng ở trong thành *Phần-dương*, nghe tin quân *Liêu* bổ vây, vừa hối hận lại vừa căm-tức, mới gọi *Dương-nghiệp-bình* vào, bảo đem quân ra đánh giặc.

Dương-nghiệp-bình tâu rằng:

— Quân *Liêu* mới đến, khí thế còn đang hăng-hái, nếu ta ra đánh ngay, khó lòng đã thắng, vậy xin tạm hoãn trong mấy ngày rồi sẽ ra đánh thì chỉ đánh một trận là có thể phá vỡ được vậy.

Tống Thái-tôn theo lời. Bấy giờ *Da-luật-thượng* thúc quân đánh gấp, tiếng quân-sĩ reo hò vang động như sấm, nhân-dân trong thành đều lấy làm kinh hãi. *Tống Thái tôn* trèo lên trên trời đứng trông thì thấy quân *Liêu* bổ vây bốn mặt đông như kiến cỏ và đóng đồn liền nhau hàng mấy dặm đường.

Tống Thái tôn bảo các quan triều-thần rằng:

— Quân *Liêu* nhiều như thế kia thì ta làm thế nào mà ra cho thoát được?

Phan-nhân mỹ tâu rằng:

— Bệ-hạ chớ lo ngại! Hiện nay *Dương-nghiệp* đóng quân ở *Đại-châu*, tiếp giáp với địa-giới *U-châu*. Nếu được người ấy đến cứu thì tất sao cũng phá vỡ quân giặc vậy.

Tống Thái-tôn hỏi rằng:

— Bây giờ ai có thể đi sang *Đại-châu* để mà cầu cứu với *Dương-nghiệp*?

Tống Thái tôn nói chưa dứt lời thì *Dương nghiệp-bình* tâu rằng:

— Kẻ hạ-thần xin đi.

Tống Thái tôn liền giao tờ mật-chỉ cho *Dương-nghiệp-bình*. *Dương nghiệp-bình* mặc giáp lên ngựa theo cửa đông-môn tiến ra thì vừa gặp tướng *Liêu* là *Lưu-bật* đang thúc quân đến đánh.

Dương nghiệp bình chẳng bảo sao cả, hầm-hầm nổi giận, đâm cho *Lưu bật* một ngọn giáo. *Lưu bật* tự trên mình ngựa ngã xuống mà chết, *Dương-nghiệp-bình* phá vỡ vòng vây, thẳng đường chạy về *Đại-châu*.

Dương-nghiệp-bình đem đạo mật-chỉ vào đưa cho thân-phụ là *Dương-nghiệp* và nói:

— Hiện nay thánh-thượng bị hãm ở trong thành *Phần-dương*, bốn mặt đều có quân *Liêu* vây bọc, thân-phụ nên mau mau đem quân *Đại-châu* đến để cứu giá.

Dương-nghiệp nghe nói, tức thì khởi binh đi ngay. Cha con nhà *Dương nghiệp* cả thảy tám người, tự *Đại-châu* thẳng đường kéo sang *Phần dương*. *Da-luật-thượng* nghe được tin ấy, liền họp các tướng lại để thương-nghị mưu kế.

Da luật thượng nói:

— *Dương-nghiệp* là một tay cường địch, nay cha con hắn đã đem quân đến cứu giá thì tất sao cũng liều chết cố đánh, ta khó lòng mà địch lại cho nổi. Chi bằng ta hãy rút quân, để cho hắn tiến vào trong thành, rồi hãy giờ lại đem quân bổ vây thì chỉ trong vòng một tháng là vua tôi nhà *Tống* đều phải chết đói ở trong thành *Phần dương* vậy.

Các tướng đều lấy làm phải. *Da-luật-thượng* mới truyền lệnh rút quân ra ngoài năm dặm hạ trại. *Dương-nghiệp* nghe tin quân *Liêu* kéo lui, bảo các tướng rằng:

— Quân *Liêu* chưa đánh mà đã kéo lui thì tất có mưu kế. Bây giờ chúng ta hãy vào trong thành, triều-kiến thánh-thượng, rồi sau sẽ thương nghị.

Dương-nghiệp-bình nói:

— Thân-phụ nghĩ thế, thật là cao-kiến!

Dương-nghiệp tức thì tiến binh vào trong thành, triều-kiến *Tống Thái-tôn*. *Tống Thái-tôn* mừng rỡ mà phán rằng:

— Nếu không nhờ có nhà-ngươi đến cứu-viện thì khi nào quân giặc đã chịu rút lui. Xem thế đủ biết rằng quân giặc vẫn sợ tiếng nhà-ngươi xưa nay vậy. (Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

... La description achevée, l'avocat général reprit, dans un mouvement oratoire fait pour exciter au plus haut point le lendemain matin l'enthousiasme du Journal de la Préfecture — Et c'est un pareil homme, etc.. etc ., etc., vagabond, mendiant, sans moyens d'existence, etc , etc., accoutumé par sa vie passée aux actions coupables et peu corrigé par son séjour au bagne, comme le prouve le crime commis sur Petit-Gervais, etc , etc , c'est un homme pareil qui, trouvé sur la voie publique en flagrant délit de vol, à quelques pas d'un mur escaladé, tenant encore à la main l'objet volé, nie le flagrant délit, le vol, l'escalade, nie tout, nie jusqu'à son nom, nie jusqu'à son identité ! Outre cent autres preuves sur lesquelles nous ne revenons pas, quatre témoins le reconnaissent, Javert, l'intègre inspecteur de police Javert, et trois de ses anciens compagnons d'ignominie les forçats Brevet, Chenildieu et Cochepaille. Qu'oppose-t-il à cette unanimité foudroyante ? Il nie. Quel endurcissement ! Vous ferez justice, messieurs les jurés, etc., etc. Pendant que l'avocat général parlait, l'accusé écoutait, la bouche ouverte, avec une sorte d'étonnement où il entrait bien quelque admiration. Il était évidemment surpris qu'un homme pût parler comme cela. De temps en temps, aux moments les plus « énergiques » du réquisitoire, dans ces instants où l'éloquence, qui ne peut se se contenir, déborde dans un flux d'épithètes flétrissantes et enveloppe l'accusé comme un orage, il remuait lentement la tête de droite à gauche et de gauche à droite, sorte de protestation triste et muette dont il se contentait depuis le commencement des débats. Deux ou trois fois les spectateurs placés le plus près de lui l'entendirent dire à demi-voix : — Voilà ce que c'est, de n'avoir pas demandé à M. Baloup ! L'avocat général fit remarquer au jury cette attitude hébétée, calculée évidemment, qui dénotait, non l'imbécillité, mais l'adresse, la ruse, l'habitude de tromper la justice, et qui mettait dans tout son jour « la profonde perversité » de cet homme. Il termina en faisant ses réserves pour l'affaire Petit-Gervais, et en réclamant une condamnation sévère.

C'était, pour l'instant, on s'en souvient, les travaux forcés à perpétuité.

Le défenseur se leva, commença par complimenter « monsieur l'avocat général » sur son « admirable parole », puis répliqua comme il put, mais il faiblissait ; le terrain évidemment se dérobait sous lui

X

Le système de dénégations

L'instant de clore les débats était venu Le président fit lever l'accusé et lui adressa la question d'usage : Avez-vous quelque chose à ajouter à votre défense ?

L'homme, debout, roulant dans ses mains un affreux bonnet qu'il avait sembla ne pas entendre.

Le président répéta la question.

Cette fois l'homme entendit. Il parut comprendre, il fit le mouvement de quelqu'un qui se réveille, promena ses yeux autour de lui, regarda le public, les gendarmes, son avocat, les jurés, la cour, posa son poing monstrueux sur le rebord de la boiserie placée devant son banc, regarda encore, et tout à coup, fixant son regard sur l'avocat général, il se mit à parler. Ce fut comme une éruption. Il sembla à la façon dont les paroles s'échappaient de sa bouche, incohérentes, impétueuses, heurtées, pêle-mêle, qu'elles s'y pressaient toutes à la fois pour sortir en même temps. Il dit :

— J'ai à dire ça. Que j'ai été charron à Paris, même que c'était chez monsieur Baloup. C'est un état dur. Dans la chose de charron, on travaille toujours en plein air, dans des cours, sous des hangars chez les bons maîtres, jamais dans des ateliers fermés, parce qu'il faut des espaces, voyez-vous. L'hiver, on a si froid qu'on se bat les bras pour se réchauffer ; mais les maîtres ne veulent pas, ils disent que cela perd du temps. Manier du fer quand il y a de la glace entre les pavés, c'est rude. Ça vous use vite un homme. On est vieux tout jeune dans cet état-là. A quarante ans, un homme est fini. Moi, j'en avais cinquante trois, j'avais bien du mal. Et puis c'est si méchant les ouvriers ! Quand un bonhomme n'est plus jeune, on vous l'appelle pour tout vieux serin, vieille bête ! je ne gagnais plus que trente sous par jour, on me payait le moins cher qu'on pouvait, les maîtres profitaient de mon âge. Avec ça, j'avais ma fille qui était blanchisseuse à la rivière. Elle gagnait un peu de son côté...

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

Lược-dịch tiểu-thuyết của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

... Khi quan đề-hình xong cái khúc văn tả-chân đó rồi, ngài mới lên một giọng hùng-hồn khiến cho các báo hôm sau đều phải khen bằng những lời xúc-động, mà kết rằng : — Ấy chính nó là một thứ người mạt-đẳng như thế, vân vân, vân vân ; sinh vô gia-cư, tứ vô địa-táng, ăn-mày ăn-xin dọc đường, không có kế gì sinh-nhai cả, vân vân — nó đã quen cái đời nó từ thuở nhỏ vẫn là phạm phép, đi đầy bấy nhiêu năm mà cũng không chừa, xem như cái việc ăn-cướp tiền của thằng *Petit-Gervais* thì biết, vân vân. — Chính là một đứa trong cái đẳng-hạng ấy, mà nay đã bắt được ở giữa đường cái, ăn-trộm rành-rành, hãy còn đứng ngay bên cái tường trèo vào trại người-ta, tay hãy còn cầm tang-vật, ấy vậy mà nó chối cả cái việc bắt quả-tang, cả việc ăn-trộm, cả việc trèo tường, nó chối hết, chối cả cho đến tên nó, cho đến căn-cước nó ! Ngoại-giả hàng trăm bằng-cớ khác đây tôi không kể đi kể lại làm gì, lại còn có bốn người làm chứng đây kia đã phải đây mặt nó, tên *Javert* làm thanh-tra cảnh-sát đã có tiếng công-liêm với ba đứa cùng với nó xưa kia đã phải đầy một chỗ, là ba tên tù *Brevet, Chenildieu* và *Cochepaille*. Bấy nhiêu bằng-cớ rành-rành như thế, tưởng là nó gỡ tội làm sao, nó chỉ một niềm chối phứt. Thật là một đứa đã đầy-dạn ở trong sự gian-ác ! Vậy thời, xin các ông dự-thẩm, các ông xử cho thật minh, vân vân. — Trong khi quan chưởng-lý biện-giải những cớ buộc tội như thế, thì tên bị-cáo đứng nghe, miệng nó há hốc, ngạc-nhiên cũng có, mà chịu cái tài hùng-biện của quan chưởng-lý cũng có một đôi phần. Anh-ta không ngờ một người mà nghĩ đâu ra nói được nhiều lời như vậy. Thỉnh-thoảng, những lúc quan chưởng-lý dùng những câu cương-khắc lắm, trong những lúc ấy hình như cái khí hùng biện của ngài không chứa nổi được nữa, nó phải tràn ra, phè ra, bật ra những tiếng xỉ-mạ như phong-lôi, những lúc ấy thì anh-ta chỉ từ-từ lắc đầu đi, rồi lại từ-từ lắc-đầu lại, từ lúc khởi phiên tòa xử việc anh-ta, cho đến lúc ấy, anh-ta duy chỉ có một cách kêu oan buồn-rầu như thế mà âm-thầm như thế mà thôi. Hai ba lần, những người ở gần anh-ta, nghe thấy anh-ta lẩm-bẩm : — Các quan không chịu hỏi ông *Baloup* cho nên nỗi thế ! Quan chưởng-lý lại xin các viên dự-thẩm có ý nhìn cái cách-điệu làm vờ ngây-ngốc đó, quyết hẳn là một cách chỉ-tâm để dối tòa, không phải là nó ngu-dại gì mà thật là nó khôn-ngoan, mưu-mẹo, xưa nay tri-trá đã quen, lại càng rõ nó là một đứa đại-gian, đại-ác. Câu kết-hậu, quan chưởng-lý xin để dành cái việc thằng *Petit-Gervais* về sau lành cứu, còn việc bây-giờ thì ngài xin với tòa Đại-hình kết án nghiêm-trừng cho thật nặng để làm gương cho kẻ khác.

Ở tiền-văn đã nói, cứ một tội hiện-tại cũng đã đủ chung-thân khổ-sai rồi.

Ông thầy-cãi lại đứng dậy, kì-thủy thầy nắc-nỏm khen những lời châu-ngọc của quan chưởng-lý, rồi thì thầy cố cãi chẩy cãi cối vài ba câu nữa ; nhưng nghe qua đủ biết cái lý-sự của thầy đuối mất rồi ; chỗ đất thầy đứng hình như lún-trụt khó lòng đứng vững.

X

Cái phương chối lấy được

Lúc ấy đã đến cái thời-kì thôi lấy cung nghe cãi. Quan chánh-tòa bắt tên bị-cáo đứng dậy, rồi ngài tuân lệ-thường mà hỏi : Mi có câu gì nói thêm để mà gỡ tội nữa chăng ?

Tên bị-cáo đứng dậy, hai tay vân-ve một cái mũ dạ dơ-bẩn ghê-gớm, tựa-hồ không nghe thấy câu hỏi.

Quan chánh-tòa hỏi lại câu nữa.

Lần này thì lão nghe tiếng. Hình như lão hiểu, lão mới làm ra như là người đương ngủ mà thức dậy, đưa mắt nhìn quanh một lượt, nhìn bọn người đến xem, nhìn mấy người *sen-đầm*, nhìn ông thầy-cãi của mình, nhìn các viên dự-thẩm, nhìn đến các quan tòa, rồi thì hạ cái nắm tay to-tướng xuống để tì lên cái bao-lơn ở trước mặt mình, lại nhìn quanh một lượt nữa, rồi bỗng nhìn vào quan chưởng-lý mà nói. Bấy-giờ thì lời nói của lão hình như nước sông tràn vậy. Nói lắp-bắp, nói líu-lo, lời nói tự-bồ xô-đẩy nhau mà tranh nhau cùng ra một lúc. Lão nói rằng :

— Tôi xin nói như thế này. Trước kia tôi làm nghề đóng xe ở *Paris*, chủ hiệu chỗ tôi làm tên là ông *Baloup*. Nghề này nặng-nhọc. Trong cái nghề đóng xe, thường vẫn làm ở ngoài sân, hoặc ở trong các xưởng ngỏ bốn phía, chứ không có làm trong nhà kín-đáo bao-giờ, bởi vì cần phải rộng đất mới làm được. Về mùa đông, lạnh lắm đến nỗi phải đánh-đập vào cánh-tay cho đỡ cóng, nhưng mà chủ nó không muốn, nó bảo như thế mất thời-giờ của nó. Trời lạnh nước đóng thành băng ở ngoài đường, mà phải mó tay vào những đồ sắt, thật là vất-vả. Một người làm nghề ấy, chẳng được bao lâu mà già. Trong cái nghề ấy chừng ba-mươi tuổi đã lụ-khụ rồi. Đến bốn-mươi là kiệt-lực. Vậy mà tôi năm-mươi-ba tuổi còn phải đi làm nghề ấy, lại càng cực lắm. Mà những quân thợ-thuyền nó ác lắm. Nó thấy ai đã già-yếu không được mạnh-khỏe như chúng nó nữa, thì nó gọi là con vẹt già. Mỗi ngày tôi chỉ được có ba hào công, các chủ xưởng họ thấy già thì họ trả rẻ. Tôi lại còn một đứa con-gái, bây-giờ nó làm thợ giặt, ở dưới sông. Nó cũng kiếm được ít nhiều đàng nó...

(Còn nữa)

Những bài từ đầu, đã in thành bốn quyển, một bên chữ Pháp, một bên quốc-văn, bán giá như sau này :

Quyển I	223 trang, bán.	0 $ 50	Ở xa phải trả thêm tiền cước, mỗi quyển	0 $ 20
— II	203 — .	0 45	Cả bốn quyển gửi làm một gói	0 46
— III và IV 159	— .	0 [illegible]		
— V và VI 1[illegible]	— .	0 [illegible]		

Tự do diễn đàn

Lại về việc ngạch thừa-phái

Mấy lời ngỏ cùng ông Đ. T. Đ.

Trong tờ báo ra ngày thứ hai 26 và thứ ba 27 juillet vừa rồi, có đăng bài « lời trần-tình của ngạch thừa phái » do ông Đ. T. Đ viết. Đại-ý ông so-sánh ngạch thừa phái với ngạch thư-ký, rồi ông mong rằng chính-phủ sẽ hiểu thấu mà chỉ h-ốn ngạch thừa-phái lại cho Vậy sự so-sánh đó, có chính-đáng không đã có các ông thư-ký trả lời, lòng mong mỏi đó, có hiệu quả không còn nhờ ở chính-phủ, tưởng không bận gì đến tôi phải nói. Song hiềm vì trong bài ấy có nhiều chỗ ông suy bì với các « cậu quyền, cậu cai » một cách quá đáng, nên tôi phải vì cái danh-dự của nhà binh mà trích mấy đoạn ra đây để cùng ông bình luận.

Trước hết tôi xin hỏi ông : Tiếng « cậu » ông dùng đây nghĩa là thế nào ? Sao ông gọi các ông ký, ông phán, mà ông lại gọi các « cậu quyền, cậu cai ». Các « cậu quyền, cậu cai » không phải là người Annam chăng ? hay là giống mọi-rợ chăng ? Thưa ông, tiếng « cậu » của ta trừ những tiếng để gọi anh hay em giai mẹ, và để gọi con các quan ra không kể, còn chỉ để gọi các « cậu » bé nữa thôi, nghĩa là những hạng còn ít tuổi trẻ thơ, song trong cái phái các « cậu quyền » kia, tất cũng như phái các ông — mà cũng như phái các ông phán, ký nữa, cũng có kẻ trẻ người già, chứ không phải toàn là trẻ thơ cả Vậy tiếng « cậu » ông dùng để gọi riêng cho phái các « cậu quyền » đây là ông có ý khinh phái này như là trẻ thơ cả chăng, hay ông có ý phân biệt các đẳng nhân trong xã-hội ? Ông Đ. T. Đ. ơi, ông nên biết rằng ở cái thời đại bình đẳng này, ông không có gì là phân biệt cả. Mỗi người là một phần tử của xã-hội thì mỗi người đều có cái chức-trách đối với xã-hội. Ông có cái chức-trách « kiếp ăn buộc đội » thì các « cậu quyền » cũng có nghĩa vụ « hộ quốc bảo dân », vậy đã biết cái chức-trách ai hơn ai kém mà đã vội trọng vội khinh. Ông khinh các « cậu quyền, cậu cai » đến nỗi ông phải nói « ... Mỗi tháng ít ra các ông thừa cũng tiêu hết 40$, như là : tiền gạo 10$00, tiền đồ ăn 10$00 tiền thuê nhà 8$, tiền công đầy tớ, vú 5$, tiền xe đi làm việc 4$, tiền củi và các thứ vặt 3$.... thế mà lương bổng y như lương bổng các « cậu quyền, cậu cai » thì ăn tiêu làm sao .... »

Than ôi, chỉ các « cậu quyền, cậu cai » là cái bọn trẻ thơ, hay là cái phường mọi rợ kia mới ăn tro, ăn trấu được thôi, chứ như cụ thừa là hạng văn-tự, hạng tri-thức đây thì phải ăn sung mặc sướng ra giề vào dép thì mới được. Viết đến đây, tôi lại sực nhớ một hôm nhân được nghe một ông Tây nói chuyện về vấn đề lương bổng của lính Annam. Ông có nói rằng : « Lính Annam ăn tiêu ít, vì họ ăn uống thì dùng toàn những thứ rau cỏ rẻ tiền, mà ở chơi đi bởi tôi toàn cuốc bộ. » Nghĩ cũng chẳng trách được, vì chính ông là người Annam, mà ông cũng còn tưởng thế, huống chi một người ngoại quốc là người chưa am hiểu tình thế lính An-nam cho lắm Nhưng này ông Đ. T. Đ. ơi, nếu ông biết bỏ cái bụng vị-kỷ của ông đi, thì ông sẽ thấy rằng : Các « cậu quyền, cậu cai » An-nam kia sở dĩ phải ăn tiêu ít, là vì lương bổng ít, chứ nếu lương bổng cũng độ 4, 5 chục xem có biết mỗi tháng 10$ tiền gạo, 10$ thức ăn 8$ thuê nhà, 5$ đầy tớ không Vì các « cậu quyền, cậu cai » cũng là giống người như ông mà có một điều rằng : khuôn phép trong nhà binh tôi nghiêm khắc lắm, chứ không được như ông ở ngoài, nên các « cậu quyền, cậu cai » đều có chỗ muốn nói cũng không dám nói, có chỗ muốn kêu cũng không dám kêu ; vả lại, các ông nghị An-nam cũng không rỗi công đâu mà xét đến cái tình thế ấy, nên mới phải chịu đó thôi, chứ các « cậu quyền, cậu cai » có phải là một thạch đâu, mà bảo rằng vô tri vô thức.

Ý hẳn ông Đ. T. Đ. nghĩ rằng : những người đã vào lính, tất toàn là những hạng ngu-muội đê-tiện cả chăng. Nhưng nếu ông mở cho rộng tầm con mắt ra ít nữa thì ông sẽ thấy trong đám các « cậu quyền, cậu cai » đó cũng như trong đám các ông, cũng có người nho học đến nhất, nhị trường, Tây học đến ông thông, ông giáo, vì cái cảnh ngộ riêng, vì cái sở thích riêng mà vào lính, chứ có phải toàn là hạng người ngu-muội cả đâu.

Thế mà đến đoạn thứ III ông lại : « Kể đến sự tuyển bổ các người ra thừa phái thì lại càng chán lắm ...., thậm chí có người chỉ có cái bằng sơ đẳng tiểu-học, khai rằng có học ở một vài trường tư rồi cũng lại bổ ra thừa phái hạng ba cả ...... Tuy vậy, hạng người ấy còn là hạng người biết chữ, lại còn như các bác lính, chẳng qua chỉ biết vài chữ nôm, đã đọc, đã viết chữ quốc ngữ, thế rồi cũng lại bổ ra thừa phái, cũng chẳng kém gì các ông thừa đã học nát xương lồi da mới đỗ được tú tài, thì chật vật mới được cái ấm sinh » Đoạn này cũng tỏ rằng ông khinh bạn « cậu quyền, cậu cai » đến cùng cực, vì ông có ý cho rằng những hạng « cậu quyền » mà đã được dự bổ thừa phái là những hạng đã khá giả rồi đấy, khá giả nên mới biết được « vài chữ nôm, và đã đọc, đã viết chữ quốc-ngữ », còn ngoại giả thì toàn là hạng đặc cán mai cả. Ông Đ. T. Đ, ơi, dẫu cho có thế đi nữa, tưởng cũng không lấy gì làm quá đáng, vì những người đã đi lính — dù ít dù nhiều — cũng là đã có cái công vào sinh ra tử hộ quốc bảo dân, may ra còn chút sống thừa, Chính phủ nghĩ đến cái công ấy mà ra ân cho một chút việc làm, tưởng cũng chưa có gì là lạm vậy Ông không rõ, chứ ở các nước văn-minh bên Thái-tây, nhà binh được Chính-phủ ưu-đãi lắm. Phàm những binh lính đến khi mãn khóa, không cần phải có một cái bằng nào cũng được phép dự các kỳ thi của nhà nước. Thi trúng là được bổ ngay, nếu người nào chẳng may ngạch mình thi chưa khuyết thì Chính-phủ lại phải tìm cho một nơi làm tạm mãi đến khi được bổ mới thôi, ấy thế mà sao những người chưa cự cùng ngạch họ không suy bì với các « cậu quyền, cậu cai » như ông nhỉ.

Ông Đ. T. Đ ơi, ấy các « cậu quyền, cậu cai » ở nước người ta thì được ưu-đãi là thế đó. Còn các « cậu quyền, cậu cai » Annam tuy cũng được nhà nước đặt cho các công việc và các kỳ thi riêng, song người nào muốn bổ vào ngạch nào thì phải có cái học-thức tương-đương với ngạch ấy mới được. Như muốn bổ tham-tá phải có bằng tú-tài hay bằng cao-đẳng tây, muốn bổ thư-ký hay giáo học phải có bằng thành chung Pháp-Việt hay bằng cao-đẳng tiểu học. Tuy nhiên trong ngạch cũng có khuyết mới được bổ, nếu không cũng đến ngồi nhà uống nước cầm hơi mà đợi vậy. Còn đến ngạch thừa phái tuy không phải có bằng gì, song lại phải dự một kỳ thi, kỳ thi này có đủ cả địa-dư, cách-trí và pháp-luật, lại có một bài luận bằng chữ nho thuộc về mặt vấn-đề cai trị nữa. Như thế, ông bảo chỉ biết « vài chữ nôm, và đã đọc đã viết chữ quốc-ngữ » mà trúng tuyển được dư ? Hay là ông ngờ rằng quan trường có ý thiên vị chăng ? Thưa ông, chắc ông đã từng nghe về đẳng quan binh thì bất cứ việc gì cũng thực là công bằng liêm chính, chứ không có một cái « khóe » gì bao giờ, nên không bao giờ thiên vị. gia dĩ hội đồng chấm thi ít ra cũng phải có đến hai ông quan cai-trị làm hội viên. Vậy dễ các quan cai-trị cũng bỏ đễ như ông chăng ? Thưa ông, đã là quan cai trị tất hiểu biết các việc cai trị đã hiểu biết các việc cai trị mà tuyển người ra giúp việc cai trị có lại tuyển lầm sao ? Tất nhiên phải tuyển được những người có cái học thức, cái tư cách tương đương với ngạch ấy. Chẳng thế sao kỳ thi thừa phái cho các cựu binh vừa rồi những 25 người dự thi mà chỉ được có hai người trúng tuyển. Ông bảo : không công bằng sao lại thế ? Không cốt chọn người làm nổi việc sao lại thế ?

Thưa ông, một « cậu quyền » đã biết trải bao năm sương tuyết, mấy độ phong trần để giúp nhà nước, mà lại có cái học thức như kia tưởng được bổ ông thừa thì cũng không đến nỗi nhục gì cho ngạch thừa phái vậy. Thế mà « kể đến sự tuyển bổ các người ra thừa phái thì ông lại càng chán lắm... » cái chán ấy, ông lại không thêm chán ở những người chỉ « ... có cái bằng sơ đẳng tiểu học khai rằng có học ở một vài trường tư rồi cũng bổ ra thừa phái hạng ba » v. « ... hạng người ấy còn là hạng người biết chữ ... » mà ông chán ở « các bác lính » chẳng qua chỉ biết vài chữ nôm, biết đã đọc, đã viết chữ quốc ngữ, thế rồi cũng lại bổ ra thừa phái cũng chẳng kém gì các ông thừa đã học nát xương lồi da mới đỗ được cái tú tài, thì chật vật mới đỗ được cái ấm sinh. » Than ôi ! các « cậu quyền » là các hạng hạ tiện mọi rợ kia mà cũng được bổ thừa phái như các ông thì ông lắm, trách nào chẳng giảm mất cái giá cụ thừa đi, ai ăng trách ông chán cũng phải. Nhưng ông Đ. T. Đ. ơi, ông nên biết rằng, con người ta ở đời, bất cứ sang hay hèn mà đến lúc đã có cái tài lực chiếm được địa vị tất phải có cái tư cách xứng đáng với địa vị ấy, tức như các « cậu quyền cậu cai » tuy có là hạng hạ tiện mọi rợ đi nữa, nhưng đã có cái tài lực để được thừa-phái tất cũng có cái tư cách xứng đáng ở trong. Nếu ông cứ câu nệ mà cho rằng các « các cậu quyền cậu cai » là hạng hạ tiện mà được bổ thừa-phái thì thế nào cũng có giảm mất cái giá cụ thừa. Vậy nói thí dụ một người cũng con nhà hạ-tiện, song có cái tài lực để được tú-tài, cử nhân, thế có dễ cũng làm giảm mất cái giá ông tú, ông cử đi chăng, mà ông tú, ông cử ấy lại mong bổ ra thừa-phái có dễ ông cũng lại cho là làm giảm cái giá cụ thừa nữa chăng ? Huống chi ở đời này, cái đáng trọng nhất lại ở sự hành-vi chính-đáng, chứ không ở cái địa vị cao sang, vì cái địa-vị cao sang chỉ là cái hoa có sắc mà không hương, còn sự hành-vi chính đáng mới là cái hoa có cả hương. Vẫn sắc, vậy người ở cái địa-vị cao sang mà hành vi đê-tiện thì cũng đê-tiện, còn người ở cái địa-vị đê-tiện mà hành-vi chính đáng thì cũng được người đời suy tôn kính trọng vậy. Cho nên tôi nói rằng ông chỉ khinh các « cậu quyền » ở cái địa-vị thấp hèn, cái phục sức đê-tiện thì được, chứ ông khinh các « cậu quyền » ở sự hành-vi cử-động thì không được, vì cái hạng các « cậu quyền » mà ông có ý cho là cái hạng đáng khinh đáng bỉ ấy đã từng làm được những việc như là phò nguy nước giúp nạn dân kia ông ạ ! Thôi, không nói đâu xa, ngay trên tờ báo này ra ngày 2 août, ông lại không từng được thấy thật rõ một người lính thuộc đạo công binh tên là Trần-hữu-Quyền đã chịu hi-sinh tính mệnh để cứu vớt mấy người đồng loại bị chìm đắm ở chỗ vỡ đê đó ru ?

Thưa ông, phàm cái hành-vi của các « cậu quyền », thì thường là như thế, nên ở các nước bất cứ văn minh hay giã man các « cậu quyền » cũng nên trọng, chứ không nên khinh, mà đáng thương chứ không đáng ghét.

Thưa ông Đ. T. Đ. tôi sở dĩ viết mấy hàng này cũng là vì nhà binh mà trần tình đó thôi, chứ thực không có ý gì công kích ông cả, mà những lời trần tình của ngạch thừa-phái mà ông viết đó, trừ cái ý khinh bỉ cậu quyền cậu cai » ra thực không có gì là đáng công kích cả. Không những có gì là đáng công kích, mà ai cũng đọc qua bài ấy, lại còn phải cảm động về những cái « nỗi thiệt thòi » của ngạch thừa phái nữa kia, chính tôi đây tôi đã phải cảm động về những lời trần tình ấy, nhưng cụ làm gì được. Chỉ xin nối lời ông mà mong rằng chính phủ sẽ thấu đến cái tình cảnh ấy mà chỉnh đốn ngạch thừa-phái lại cho, may ra ngạch thừa phái mà được tăng lương bổng thì không những là các ông thừa được « đủ ăn đủ tiêu » mà lại còn là cái phúc « đỗ » cho bọn dân đen kia nữa.

T. V. N.

Các việc lĩnh trưng và đấu giá

Ngày 16 août 1926 hồi 16 giờ. — Tại sở Công-chính Hanoi đấu giá làm nhà ở cho các thư ký sở Công-chính Lao-kay.

Việc làm đáng 8.958 $ 06.
Ký quĩ tạm 150 . 00.

Các giấy má về việc đấu giá để tại phòng giấy quan chánh công-tác Hanoi và Haiphong.

Ngày 17 août 1926 hồi 4 giờ chiều. — Tại sở Lục-lộ Bắc kỳ ở Hanoi, sẽ đấu giá làm nhà ở, cho các viên thư-ký sở Công-chính ở Lao-kay.

Việc làm đáng giá là 8.958 $ 06.
Ký quỹ tạm 150 . 00.

Ngày 30 août 1926 hồi 4 giờ chiều. — Tại sở Lục-lộ Bắc-kỳ ở Hanoi sẽ đấu giá làm cái nhà thương lấy cho tỉnh Hải-dương.

Việc làm đáng giá là 9.272 $ 06.
Ký quỹ tạm 150 . 00.

Ngày 27 octobre 1926 hồi 15 giờ. — Tại nha Thương-chính Hanoi và Saigon gọi lĩnh-trưng các sổ và giấy in cho các sở Thương-chính trong năm 1927. Tiền lĩnh trưng phải khai bằng bạc và bằng xu.

Điều lệ để tại tòa ba nha Thương-chính Hanoi và phòng kế-toán nha Thương-chính Saigon.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các tiệc quí ông nào mua thì gửi tiền cho, bỏ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản quán không trả lời. Mua báo thì tính từ đầu hoặc mồng một tháng tây trở đi [illegible]

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

La probité

Voici une histoire vraie qui m'a été contée par celui-là même qui en fut le témoin. Cet homme, un riche Anglais ne se la rappelait jamais, disait-il, sans être ému jusqu'aux larmes.

Un jour, me disait-il, comme je sortais de ma maison située dans une des grandes rues de Londres, un enfant d'une douzaine d'années, en haillons, le visage maigre et blême m'offrit de boîtes d'allumettes en me suppliant de lui en acheter une par charité. Je tirai ma bourse ; il se trouva qu'elle ne contenait que de l'or.

« Je suis bien fâché, lui dis je, mais je n'ai pas de monnaie et je ne veux pas remonter chez moi pour en prendre.

— Oh ! monsieur, s'il vous plaît, qu'à cela ne tienne. Donnez moi la pièce d'or, je vais courir chez un marchand et vous rapporter la monnaie.

— Bien vrai ? fis-je en le regardant fixement.

— Oh ! monsieur, bien vrai. Je ne suis pas un voleur, monsieur. »

Il y avait en effet, dans la pâle figure un air d'honnêteté et de fierté. Je lui remis la pièce d'or, il partit en courant et disparut dans la foule des passants. Cinq minutes se passèrent, puis dix. Bien qu'il m'en coûtât d'accuser de mensonge cet honnête visage, je commençais à ressentir quelque soupçon. Mais j'attendis en vain, et, quand une demi-heure se fut écoulée, je pourauivis ma promenade en me promettant de profiter de la leçon de ne plus me fier aux petits vagabonds.

Quand je rentrai au bout de quelques heures, ne pensant déjà plus à cet incident, mon domestique me prévint qu'un enfant, qui disait avoir à me parler, attendait dans l'antichambre. Le petit garçon que j'y trouvais ressemblait à mon voleur, mais il était évidemment plus jeune de quelques années. Son visage plus pâle et plus maigre que celui de l'autre, était troublé par une expression de chagrin désespéré.

« Monsieur, s'écria-t-il, est-ce vous qui avez remis à Robert une pièce d'or ? » Je fis signe que oui.

« Voilà la monnaie monsieur... Robert m'envoie vous la remettre... C'est mon frère, nous sommes orphelins. Il n'a pas pu vous la rapporter... Une voiture l'a renversé, monsieur, et à présent il est chez nous... et je crois qu'il va mourir.

La voix du pauvre petit se perdit dans les sanglots.

« Où est-il, dis je ? Conduis-moi auprès de lui. » Je sortis avec l'enfant. Nous quittâmes les quartiers riches pour nous enfoncer en des rues de plus en plus étroites et sombres. Mon guide marchait aussi vite que ses petites jambes pouvaient aller.

« C'est ici, monsieur, s'il vous plaît » dit-il au bout de quelques instants, en faisant halte devant la porte d'une sorte de cave qui s'ouvrait comme un trou noir au bas d'une vieille maison à demi ruinée.

Nous descendîmes quelques marches disloquées et ruisselantes d'humidité. Dans un coin du sombre caveau, auprès d'un vieux fourneau éteint, sur un tas de haillons, je reconnus mon petit mendiant, étendu, immobile. Son visage, maintenant, était d'une blancheur de cire, quelle que fût la pris sa main, une pauvre petite main glacée.

« Tu lui as donné l'argent, n'est-ce pas ? dit-il à son frère. Oh ! je suis content ! Vous voyez bien, monsieur je ne suis pas un voleur ! »

Tout à coup, une tristesse affreuse se peignit sur ses traits.

Oh ! gémit-il, Charley, mon petit Charley, que vas-tu devenir ! Il n'avait que moi, monsieur, et maintenant... »

Je me penchai vers lui, je baisai le pauvre front brisé, et je lui dis d'et en main, que je veillerais sur son petit frère ; je lui parlais longtemps doucement voulant lui adoucir la mort. La petite main maigre était toujours dans la mienne, plus froide de minute en minute. Il ne parlait plus, ne gémissait plus : ses yeux seulement allaient de son frère à moi, avec une expression de calme presque joyeux.

C'est ainsi mourut mon petit mendiant m'ayant fait voir la plus grande chose que j'aie vue dans ma vie : la beauté d'une âme d'enfant demeurée pure au sein de la plus terrible pauvreté.

E. Pécaut

Thật-thà hiếm có

Đây là một chuyện có thật, chính người đã được mục-kích kể cho tôi nghe. Người đó là một nhà phú-hộ nước Anh, có nói khi nào hồi tưởng đến lại không khỏi động lòng mà rơi lệ.

Ông nói : « một hôm khi tôi ở nhà thuộc một phố lớn ở thành Luân đôn đi ra gặp đứa bé trạc độ 12 tuổi, quần áo rách rưới, mặt mũi xanh xao gầy gò, thấy tôi thì chìa những bao diêm ra mà kêu nài mua giúp hộ một bao làm phúc. Tôi mới tưởng lấy vì thì cho nó cũng vừng thôi.

Tôi nói : « Ta lấy làm tiếc là ta song tiền lẻ ta không có, mà ta không muốn quay về nhà lấy.

Ôi ! thưa ông, cái đó không ngại, xin ông cứ giao cho con đồng tiền vàng để con đi đổi lấy tiền lẻ ở một hiệu khác !

Tôi nhìn thấy trong vào mặt đứa bé mà rằng :

Có thật không ?

— Thưa ông, thực ; xin ông đừng tưởng con là đứa lường đảo đâu.

Mà trông mặt nó thì quả có bộ dạng thật thà chính đính. Tôi liền đưa tiền cho nó, nó rảo cẳng chạy đi, sau vào đám đông người đi lại, không trông thấy nữa. Đợi năm phút, mười phút cũng chẳng thấy về. Tuy cái bộ mặt khi nãy thì không nỡ cho là gian dối, nhưng bấy giờ tôi đã sớ ý nghi. Sau tôi đợi mãi cũng vô tăm-tích, được độ nửa giờ thì đành lại đi chơi mất và tự hứa rằng đó là bài học hay để về sau không tin những trẻ ranh như thế nữa.

Khi tôi về nhà đã được vài giờ, trong trí cũng chẳng nghĩ gì đến việc vừa xảy ra ấy, thì thấy tên ở vào báo có đứa bé muốn hỏi gì và đang đợi ở bên ngoài.

Tôi ra thấy hình-dạng nó giống hệt như đứa lường tôi, nhưng ít tuổi hơn, mặt trông xanh xao và vỏ hơn. song lại có dáng buồn rầu thất vọng.

Nó thấy tôi thì vội hỏi : « Thưa ông có phải ông đã đưa đồng tiền vàng cho Robert chăng ? »

Tôi gật đầu bảo phải.

« Thưa ông, tiền đó được đây.... Robert sai con đến trả đồng tiền lại ông.. Robert là anh tôi, và anh em chúng tôi đều bố côi, chỉ mẹ mất sớm.... anh tôi không thể đến được.... thưa ông, vì bị xe đè đang nằm ở nhà. ... có 5 chiết mất.

Khẩu-nạn thằng bé khác thổ-thức nói không ra hơi.

Tôi hỏi : « Bây giờ anh em ở đâu ? em khá đưa ta đến nơi đó. » Tôi ra đi với nó, trước còn qua các phố rộng rãi, dần dần đến các ngõ hẻm vừa chật vừa tối, nó thì cứ rảo cẳng mà bước, sau thấy dừng lại trước một cái cửa từng hầm trông tối như cái hang ở dưới một nhà gần đổ nát kia mà rằng : « Thưa ông ở đây ».

Bước xuống mấy bực long lỏ cả và ẩm thấp, thì ở một xó buồng tối tăm sanh cái lò sưởi than đã tàn, thấy đứa bé kể trên nằm trên một đống rơm rạ, trên một đống rẻ mặt mày bấy giờ xanh nhợt, lại thêm cái đường máu chảy ở trên trán trông lại càng ghê lắm, đôi con mắt nó quay lại nhìn về phía chúng tôi.

Rồi nói : « thưa ông, xin ông lại gần đây » tiếng nói khê khê tựa hơi thở. Tôi sẽ quỳ ở gần nó, rồi lấy bàn tay bé nhỏ mà giá như đồng.

Nó hỏi em nó : « Em đã đưa tiền giả ông rồi chứ ? Anh rất bị đa ! Bây ông xem, tôi có phải quân đi lừa đảo ?

Mặt nó bấy giờ vụt có vẻ buồn vô hạn rồi rên lên mà than rằng : « Ôi ! em Charley, em Charley của anh ơi, chẳng hay sau này em sẽ ra sao ? Thưa ông em tôi chỉ trông cậy có tôi ở đời, mà bây giờ.....

Tôi bèn cúi rạp xuống mà hôn cái trán bị thương, và tôi bảo nó cứ yên tâm, tôi sẽ trông nom săn sóc đứa em cho ; Tôi cố ân cần hỏi lâu một cách ngọt ngào, để hầu được đỡ xót xa đau đớn mà yên giấc trăm năm. Bàn tay nó tôi cầm ở tay tôi cứ lạnh dần đi. Sau không thấy hắn nói nữa, hắn rên nữa, con mắt hết nhìn tôi lại đến em nó, có dáng bình tĩnh hắn như vui vẻ. Thế là đứa bé tắt nghỉ, nhưng nó đã cho tôi được chứng một việc lớn lao cảm động nhất mà tôi được mục-kích trong đời tôi, cái lình-hồn của kẻ thiếu-niên ở trong cảnh rất cơ-cực khổ sở mà vẫn giữ được cái vẻ trong sạch vậy.

Đỗ-Tông.

Luyện tập quốc-văn

Gửi cho bạn ở Saigon

Bác ôi !

Canh đã bắn khuya, trời như sắp sửng, em còn tựa án ngồi ngẫm phận văn-về cái cảnh gia đình thân thế, mà bỗi rối cả ruột gan. đến nỗi trong thành trống đã sang tư mà em vẫn mơ màn không biết.

Toàn trăm chín mươi ký, tôi nhờ thức mãi cho người bạn, song mỗi tư-tưởng cứ lan man hết việc này sang việc khác ; nghĩ đi sao đành. Nào vợ đợi thay đổi, nào gia vận biến rời, nào họ yếu đỏ đang, nào công danh trắc trở, nào đường sinh nhai eo hẹp, nào bè bạn xa xôi, bấy nhiêu điều quấy đạo tri-khỏa, dẫu có ngủ cũng không thể nào ngon giấc. cái khổ đêm dài bác có thấu chăng ???

Em từ gặp bước bần cùng, phải xếp bút nghiên, biệt cảnh học đường mà về nơi thôn-dã, thấm thoát tới nay đã ba thu vừa chẵn mỗi khi nghĩ đến việc đời, vẫn muốn làm kẻ nông-phu sớm hôm lại nghiệp ở trong gia-đình, có lẽ xã-hội chung minh, hy-vọng vào mình hơn là « thầy ký » lương tháng mười lăm đồng ở nơi thành-thị.

Nhưng khốn nỗi ! Ruộng vườn không sẵn, tiền của hiếm hoi, vậy thì lo làm sao ?? cho khỏi nỗng cái công đèn sách mấy năm trời, em nhất ai trả ? nợ nước ai đền ? vì cái tư tưởng như vậy mà em bay nhảy gian-nan, tìm kế lập thân, tự mở lấy con đường tương lai cho phong quang rực rỡ, bước ban đầu nhiều nỗi khó khăn, từ trước kể đã từng phen lật đật, em vẫn bền lòng, lấy hai chữ « kiên-nhẫn » làm ông thầy hướng-đạo mà noi theo cho đến cái mục đích bình sinh.

Bác ơi, trước kia em đứng trong sân nhà, vẫn cho thế-giới là nhỏ, sau ra khỏi đầu làng, mới biết bầu giới là to, có đi mới biết cuộc đời tranh cạnh, việc đời khó khăn, nhưng em vẫn lấy câu : « Nhất toàn thiệu-hạ vô nan sự » làm cái gương trong để rửa mình, phương chi anh em mình đang độ đầu xanh, còn sức chí kinh doanh, còn có cơ tấn thủ, trước là học lấy cái tư-tưởng của người, sau nếu trải cái giang hồ đôi chút, nếu sớm hôm lấy lòng gia-đình, ngày tháng phỏi pha nơi làng xóm thì cũng danh sự nghiệp làm gì nỗi ; biết đâu bao thu sẽ hẹn ngày tái ? Bác gửi thơ cho em nói vậy, mà chính em cũng sẵn lòng như thế cả vậy.

Mỗi khi tiếp được thơ bác mà em mấy ngồi cả người, đọc đi xem lại đến hai ba lần mới hiểu cái ý kiến thâm trầm của bác, xem xong em vẫn phục bác là người cao kiến, thật cũng không nhầm. Bác cho em biết cái đường văn minh, cái công khai hóa, cái về cầm nắm, cái kế sinh nhai ở đất Saigon, muốn bảo em vào mà theo chân nỗi gót ganh đua với các bạn trong lục châu thì em lấy làm khoan khoái vô cùng.

Em vẫn muốn ra ngoài nghìn dặm, học lấy một điều khôn, nhưng điềm nỗi việc nhà chưa ổn thỏa. Song bác cứ an tâm rồi cũng có lúc anh em ta họp mặt tại Saigon. Thôi xa xôi em xin kính dâng quan bác hai chữ bình an.

Kính bái

Lĩnh-Nam. Ng hữu-Nghị

VĂN UYỂN

Được mùa riêng

Xảy khi thiên-hạ mất mùa màng,
Lại có người mừng được lợi riêng.
Bỉm bụng con đem đành vắt vả,
Ra tay bổ đỏ lạ nhung-nhăng.
Giới cao lồng-lộng không kêu thấu ;
Nước lớn mênh-mông có biết chăng ?
Ngất đến nguồn cơn thêm ngán nhẽ,
Nói sao cho xiết chuyện nhi-nhăng !

Duyên-hà (Thái-bình) C.

Tự-trào

Hăm chín năm trời nghỉ chẳng thay !
Áo khăn rõ mặt đứng nên mày ;
Bốn phương chưa toại lòng hồ-thỉ,
Đôi ngã thêm rầu nỗi nước mây ;
Hai chữ sinh-thành lòng vẫn nhớ,
Cuộc đời hào-kiệt bạo khuây ;
Hỏi ai có thấu hay chăng tá,
Có lúc giời kia mở cửa đây.

Đi chơi phủ Qui-châu

(Thuộc về tỉnh Nghệ)

Phỉ chí tang bồng khắp mọi nơi,
Phủ-qui phong-cảnh đạo qua chơi.
Giang-sơn đẩy cả lòng tự tưởng,
Tạo hóa sinh ra đã mấy đời.

Phạm-qui : Lê-đình-Khải

NHỮNG LỜI RAO VẶT

(Les Petites Annonces classées du T. B. T. V.)

MỖI DÒNG CHỮ 0$20 MỘT LẦN

Bản-quán mở ra mục này, cốt để giúp các bạn đọc báo, cần mua-bán đổi-chác thứ gì, thật rất dễ tìm mà giá đăng vào mục này lại rẻ tiền.

Giá tính cứ 0 p. 20 một dòng, các ngài chỉ mất có 4, 5 hào mà cũng có thể đăng báo được. Không những thế lại còn tiện cho ngài nào cần mua bán thứ gì, cứ mạn ở lời rao vặt, đã chia ra từng mục, thật tiện mọi đường.

Giá 0 p. 20 một dòng, là tính cho các ngài không mua báo đồng-niên, còn ngài nào mua báo đồng-niên, mà khi nào muốn đăng vào mục rao hàng này, thì xin gửi cho văn-quán cái giấy cuốn báo, bản-quán xin tính rẻ đi một nửa tiền.

B. Q.

Nhà đất bán
(Immeubles à vendre)

Muốn bán một miếng đất linh 200 m2 ở Bạch-mai giá rất rẻ, Hỏi tại M. Ng.-văn-Toàn, 61, phố hàng Bông, Hanoi, sáng từ 7 giờ đến 11 giờ, chiều từ 2 giờ đến 6 giờ. 5.742

Một miếng đất ngay cửa nhà điêm, ngót 500 thước vuông muốn bán ; hỏi tại M. Bùi-xuân-Tiên ; số 9 phố Neyret, *Hanoi.* 5.743

Muốn bán một khu đất đương làm nhà rỡ rang, muốn bán, giá hạ, chịu tiền dần, hỏi tại bản quán. 5.

Muốn bán một cái nhà số 85, phố hàng Cỏ (Gambetta). Hỏi ở đấy. 5.783

Muốn bán bốn cái nhà mới kiểu tây phố Phúc-đường, số 225, ở Vinh. Hỏi Mme Quan-thị-Hữu cũng ở số nhà đấy. 5.778

Bán một cái nhà tây ở Haiphong, Boulevard Henri Rivière, số 32, giá 4.500$00. Hỏi tại số 7, Julieu Blanc, Hanoi. 5.804

Bán 1 cái nhà có gác, số 66, phố hàng Bông thợ nhuộm, hỏi ở 45, Rue du Lac, Hanoi. 5.845

Đồn-điền, ruộng, trại
(Concession, rizières, propriété rurales)

Bán cái đồn ở tỉnh Phúc-yên : 160 mẫu ruộng. còn đồi không kể, có nhà gạch 3 buồng, các đồ dùng, kho thóc, 14 con trâu bò, vân vân. Cứ hỏi tại số nhà 11, phố Gia-ngư *(Rue Viranl)*, Hanoi 5.844

Nhà cho thuê
(Maisons à loner)

Cho thuê một cái nhà ở đường Trường buổi, số 7. Hỏi tại bản-quán. 5.748

Xe ô-tô
(Automobiles)

Muốn bán xe citroën 5 cv. mới làm lại như mới. Hỏi số nhà 10, phố Borgnie Desbordes. 5.841

Bán 1 cái xe auto Peugeot, 10 CV, mới mua 2 tháng.

Bán 1 cái xe auto Citroën, 5 CV, còn tốt giá rẻ. Hỏi M. Gobert chez Denis frères, Hanoi. 5846

Xe đạp, xe mô-tô
(Vélos, motos)

Muốn bán xe đạp « Peugeot » còn mới nguyên -- Giá 40$00 -- Hỏi tại M. Huấn, 61, Rue du Coton, Hanoi. 5.762

Muốn bán một cái xe đạp hiệu PEUGEOT TOURISTE hãy còn mới, có đủ cả các đồ phụ tùng. Hỏi tại 95 Phố Mới (Jean-Dupuis) Hanoi. 5.821

Vì theo lệnh quan thầy thuốc nên phải để rẻ một cái xe đạp *PEUGEOT-GRAND LUXE* : mài marron hai chuông, đèn, gác đèn, yên lò so đi đường trường ; trước mua hơn trăm bạc (chưa được mười hai tháng) mà bây giờ chỉ lấy 65 p. hoặc tiền ngay, hoặc giả làm hai kỳ. Hỏi : Số 29, Phố hàng Bông-Bèm, Hanoi. 5.826

Đồ-đạc
(Mobiliers)

Muốn bán lại một giá-hàng mới đóng bằng gỗ tạp. (6 tủ 3 quầy) chưa sơn, chưa kính, đóng rất chắc-chắn, rộng-rãi, kiểu đẹp, vốn làm hết 450$00 nay xin tính rất hạ. Hỏi tại 119, phố hàng Bông. 5.807

Súng và chó săn
(Chasse)

Muốn mua một khẩu súng săn « Verney Carron » calibre 20. Hỏi tại bản-quán. 5.766

Sách vở
(Livres)

Muốn mua một pho tự-vị cũ « NOUVEAU LAROUSSE *Illustré*. Đáng 7 quyển một pho. Hỏi tại số 20, Phố Tiên-Tsin, Hanoi. 5.767

Muốn mua một « collection Đăng-cổ tùng-báo. » Ai muốn bán hỏi tại nhà báo. 5.809

Muốn mua :
(On achète :)

Muốn mua đồ xứ cổ, các hạng.
Hỏi tại 97, hàng Cỏ (Gambetta) Hanoi. 5.753

Muốn tậu một con ngựa tây có thể đóng xe và cưỡi cũng được. Hỏi tại nhà-báo. 5.811

Muốn mua : tử gương đựng quần-áo, tủ kính đựng sách vở, bàn giấy. Giá rẻ. Hỏi tại bản-quán. 5.819

Tìm người làm
(Offres d'emploi)

Cần dùng một người thợ-mộc thật khéo để đóng đồ vật. Lương cao. Hỏi tại số 61, hàng Bông Hanoi. 5.810

Cần dùng một người cai biết việc tăm-tang và cách-thức trồng cây, cấy lúa, nuôi súc-vật, vân vân, để coi đồn-điền. Phải có giấy chứng-nhận tốt. Hỏi tại M. Lê-nguyên-Úc, Sontay. 5.816

Cần dùng một người Géomètre annam, và một người thư ký, biết tiếng thổ biết giữ sổ sách (tener de livres) để đi thượng-du, lương cao, phải giấy chứng nhận tốt.
Hỏi tại : 51. Bd. Félix Faure, Hanoi. 5.843

Trường học
(Ecoles)

Trung-bắc Học-hiệu có lớp dạy vụ nghỉ hè. 5.756

Leçons de Violon. Musique. Solfège. S'adresser 4, Bd. Gia-Long. 5.801

Leçons de Français, jusques et y compris la Rhétorique.

Leçons de Latin, Cours Préparatoire et 1re Année par Professeur Français qui se rend à Domicile. Ecrire : L. P. 126, Rue Duvillier. Prière donner adresse exacte. 5.795

Lạc con
(Mục này đăng không lấy tiền)
(Enfants égarés)

Thưa các ông các bà,

Tôi có một đứa con gái lên chín tuổi, tên nó là Bản, ngày mồng 5 tháng Août (tức ngày 27 tháng 6 ta) nó trốn học mà đi chơi lạc mất, người nó tầm thước vừa phải, lúc nó đi, nó có mặc quần áo cánh trắng, mũ trắng, thắt lưng xanh, tay ôm mấy quyển vở. Vậy ông bà nào có bắt được nó, làm ơn đem nó đến số nhà 12, phố Ngô-Huyện, cạnh nhà thờ chính Hanoi, tôi xin có tạ.

Phạm-huy-Lâm, kính cáo. 5.833

Tôi có đứa con dâu 14 tuổi, người thấp đầy, có một nốt ruồi ở đầu lông-mày bên tay phải, lạc từ hồi tám giờ tối hôm 3 Août 1926. Khi chàng lạc đâu vấn khăn satin hoa, mặc áo cánh trắng cổ-thìa, quần vải thâm.

Ông bà nào bắt được cháu hay thấy cháu ở đâu, cho tôi chuộc, hoặc cho tôi biết tôi xin chịu tiền phi-tổn.

Nay kính tạ
Vũ-đình-Tất
4, Rue de Takou, Hanoi.
5.843

Lặt vặt
(Divers)

Bị đựng gạo, mới và cũ, mua ở chính tại xưởng dệt ra. SFATE, 18, phố Đồng-khánh, Hanoi. 5.806

Muốn đổi các thứ tem Đông-pháp lấy tem các nước. Ai có hỏi tại bản-quán. 5.808

Muốn bán một đôi chó giữ nhà, giống chó « Hồng-Kông » rất giữ tợn.
Hỏi tại : số 4 phố Gia-Long, Hanoi. 5.822

Thưa các ông các bà,

Bố tôi tên là Nguyễn-văn-Sửu tức là Ba-Đệ, làm nghề thợ may, lên làm tại phố Caravane (Lao-Kay) đã bốn năm năm nay không có tin tức gì về, vậy xin các ông các bà biết chỗ bố tôi làm ở hiệu nào trên Lao-kay, hay là bây giờ ở tỉnh nào xin làm phúc cho chúng tôi biết chỗ ở của bố chúng tôi để chúng tôi được gặp thì chúng tôi được đội-ơn các ông các bà lắm lắm. Các ông các bà có lòng chỉ bảo cho thì cứ viết thư về cho M. Huấn, Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi biết, còn tiền Timbre dán thơ hay là tiền giấy thép báo tin thì M. Huấn sẽ hoàn lại phân-minh.

Nay kính cáo
Mạo nhờn và Mạo con
5.828

Tên tôi là Nguyễn-cao-Thanh quán ở làng Khê-tang, tổng Đại-đình, huyện Thanh-oai, tỉnh Hà-đông.

Tôi có lời nhờ quý báo làm ơn cho tôi một việc như sau này : Nguyên vợ tôi tên là : Vũ-thị-Lạc, 63 tuổi, đầu trọc, tóc hoa mơ, chệt một mắt bị bẻ bàn tay phải, và gãy một cái răng hàm trên ;

Bị bệnh điên đã hơn hai mươi năm nay, lúc tỉnh lúc mê, đã đi hai ba phen, tôi đã tìm về được, đến ngày 26 tháng năm annam thì lại đi mất tôi tìm đâu cũng không thấy nữa, vậy ông bà nào trông thấy người hình dạng như thế, xin làm ơn cho tôi biết tin, xin đi như sau này : M. Nguyễn-cao-Thanh, rue du Riz (cửa chợ Đồng-xuân) n° 46, Hanoi, tôi xin đến nhận và xin hoàn những tiền phí tổn.

Hay là có chết ở đâu, ông bà nào có thấy cũng xin làm ơn mà cho tôi biết được như thế, tôi xin cảm tạ vô cùng và bồi tiền lỗn phí. 5.834

TIMBRES-POSTE DE L'INDOCHINE

Demandez mon tarif d'achat envoyé gratis.

NGUYỄN-VĂN-THỰC, 2 Harmand
5.847 Nam-định

MỚI XUẤT BẢN :

SỐ-HỌC ĐỊA-DƯ

Đông-Pháp — Bắc-kỳ
Trung-kỳ — Nam-kỳ

Dùng trong các lớp Sơ-đẳng các trường Pháp-Việt nhất là cho học-trò đi thi bằng Sơ-đẳng yếu-lược

PHẠM-HUY-LỤC Soạn

Có địa-đồ Đông-pháp toàn-thể và địa-đồ riêng từng xứ
Giá bán : 0$30 — Tiền cước : 0$20
Bán tại bản-quán và các hàng sách

Le PARFUM des HUMANITÉS
(Sức-Khỏe Thanh-Hoa)
Bào-chế : E. VAYRAC
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Tên chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối nhau, giá mỗi quyển. . . . 2$00
Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển 1.00
Ở xa đem, xin kính thêm tiền cước gửi
Recommandé : 0$30 thêm 2$00
nữa 0$20 thêm 2$00
BÁN TẠI BẢN-QUÁN

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
ROSE VÀNG
Máy mỏng
15 viên-kính
Mặt pha kim
có nắp đậy-gương
ĐẢM BẢNG 20 NĂM
Giá . . . . . 11 $ 50
BÁN ĐẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
3011

Bán chiêu hàng

TỰ-Ý THANH-TOÁN một bọn có những :

Lốp bánh xe tay 900×45 hiệu « PERSAN », mỗi đôi. . . . 9$50
Ruột bánh xe tay hiệu « PERSAN », mỗi đôi 3.00

Gởi đi ngay rất chóng, theo lối lĩnh hóa giao ngân.

Bọn hàng này không có mấy tí, nên gởi đến mua ngay tại :

M. DEBIOLLE, 59, đường Quan-Thánh, Hanoi

GIẤY NÓI SỐ 520

3057

Bột ăn **PHOSPHATINE FALIÈRES** danh tiếng lâu nay, bán gợi ứng trong hộp thiết hàng chế khít kính lắm.

Đã mua chuộng cho được bột PHOSPHATINE FALIÈRES thời bổ tinh thần, ích cho con nít mất sữa, người lớn đau bệnh, ông già bà cả khỏe, dùng là bổ đỡ đau ốm mới ngoài.

Có trữ bán cùng hết. — Tại nhà thờ ở Paris, 95 B, đường Ba Vanhoise.

Cải-lương Hi-viện

RẠP HÁT MỚI
42, *Phố Hàng Bạc, Hanoi*

SẮP SỬA DIỄN
KIM-VÂN-KIỀU
Hát c'ò cải-lương

Nên đi xem
NHẤT PHIẾN BẰNG TÂM

Diễn để giúp anh em bị lụt tại xứ Bắc-kỳ
Vừa mua vui vừa làm việc nghĩa
Diễn tại rạp : CẢI-LƯƠNG-HI-VIỆN, phố hàng-bạc.

Tối 14 và 15 Août 1926
Đúng 8 giờ mở màn.

Hội-đồng Tri-sự xin nói để liệt-quí hội viên Hội Cải-Lương-Hi-Viện biết rằng : 2 buổi hát này đáp việc nghĩa ; nên các ngài có đến xem hát thời phải mua vé cũng như các ngài đem tâm làm phúc vậy.

Tối thứ hai 16 Août
diễn :
THẾ HIỀN TỬ QUI

Chỉ vì mẹ già con giại mà sinh ra nhiều nỗi thảm thương ! Tích này tả cái lòng hiếu nghĩa của con đối với cha mẹ rất là trọng thay, thật là đủ cả hỉ nộ ai lạc.

Tối thứ ba 17 Août
diễn
CON AI ?

Cả tích thật hay thật buồn cười mà lại có ảnh-hưởng đến việc công-ích tổ-tiên.

Tại hiệu CHARMEUSE

Phố Liên-trì, số 43, Hà-nội
(Cuối đường hàng Kèn, bên tay phải, sau Hội-chợ)

CÓ BÁN :

Các thứ mũ đàn-ông, đàn-bà, trẻ-con ; — tất tay, tất chân, khăn quàng cổ ; — áo đàn-bà, con-gái ; — tạp hóa ; — giầy đàn-ông ; — khăn bàn, khăn ăn, khăn mặt, khăn tắm, khăn giải giường ; — các thứ vải ; — áo *sơ-mi* đi lễ, người lớn, trẻ-con, áo *sơ-mi cellular*, áo-ngủ ; — đồ chơi ; — kẹo ; — rượu *Champagne* ; — nước-hoa ; — vòng-hoa, vân vân.

Hiệu « CHARMEUSE » **BÁN THEO GIÁ QUAN TIỀN TẤY RẤT RẺ.** 3064

MUỐN ĐỠ TỐN TIỀN

Muốn cho quần áo được trắng trẻo và thơm tho ; Các ngài nên mua Savon « HIỆU ĐẦU THỎ » (Le Lapin) là một thứ sà-phòng rất tốt, không hao, đã nổi tiếng ở khắp cõi « Đông-pháp » này :

Ở Hanoi và các Hiệu tạp-hóa lớn các tỉnh đều có bán.

Mua buôn xin hỏi Hiệu Đắc-Bằng, N° 72, phố hàng Bồ Hanoi. Giây nói số 341.

P. S. Sà-phòng hiệu « ĐẦU THỎ » này đã duyệt tại Tòa, bản-hiệu giữ độc-quyền, cấm không ai được làm giả.

3051

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Kính trình các quý khách biết rằng bản hội soạn những tích hát sau này toàn là tích hát chèo cổ có nhiều giọng chèo, lắm đoạn thanh văn rất là êm ái và vui trò từ đầu đến cuối

Mời các quý khách chiếu cố đến nghe hát, trước mua vui, sau biết tài cho bạn hát mà các quý khách vẫn thường ngợi khen đã bao lâu nay.

Tối thứ bảy 14 Août 1926
HỒN TRƯƠNG BA
DA HÀNG THỊT
(Đề Thích giảng linh)

Tối chủ-nhật 15 Août 1926
ĐA MANG HAI CHỮ TẬT TÀI

Tối thứ hai 16 Août 1926
BÁN PHỤ CƠ TÂM

Tối thứ ba 17 Août 1926
ANH THƯ TUYỆT HẬN

3008

昌 Hoàng-Quang-Thiện 進
BIJOUTIER
CERTIFICAT D'ART DÉCORATIF
91, Rue des Changeurs, Hanoi
Nhà làm đồ vàng, bạc rất khéo và cẩn thận.

NHÀ BÀO-CHUỒNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc :

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất : Santalol
chất : Salol
và chất : Urojormine

3001 Giá 1 $ 20 một hộp

Chè mới đã đến

Bản hiệu vừa mới nhận được các thứ chè liên-tâm và ô-long mới như sau này :

Chè Kim thái liên-tâm ô-long
» *Kóng-thái* » »
» *Tâm-nguyên* » »
Chè như-ý liên-tâm
» *Tam-hi* »
» *Ngũ-phúc* »
» *Long-thái* »
» *Kim-mậu* »
» *Minh-thái* »
» *Tân-thái* »

Những thứ chè này là rất tốt, cánh nhỏ và nước xanh, mà mầu hương lại đượm. Chỉ có bản-hiệu sang trước hơn cả, mà bán đã được nhiều ngài công-nhận cho là một thứ chè tốt. Vậy bản-hiệu xin mời các ngài chiếu-cố cho. Bản-hiệu lấy làm hân-hạnh lắm.

KIM-THÁI *kính cáo*
3 Rue des Cantonnois Hanoi.
3055

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Xin xem-xét về so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc về những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được !

Các thứ rượu nho càng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ « *Tonique Tonkinois* » là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen.

Vậy như thế, thì các ngài cũng chỉ nên dùng thứ rượu ấy và nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tinh-chất người bản-xứ.

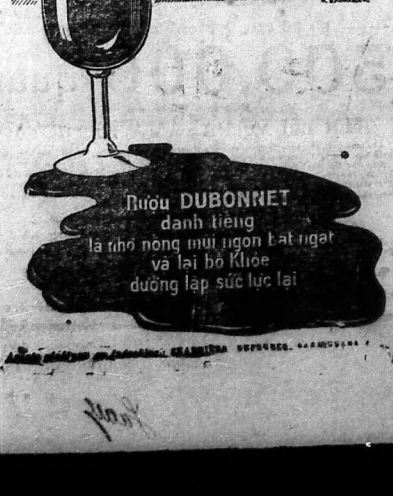
Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem kỹ các cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này.

3031

Rượu DUBONNET

là rượu bổ Khỏe
và lập dưỡng sức lực lại

sáng nước mạnh quá, cảm được dịp tre nào thì lại trôi bằng đi mất. Hiện đã đỗ vỡ đo dài 300 thước tây, sâu 17 thước. Trong đồng điền sâu độ hai ba thước. Sự tai hại ở hạt này rất là thê thảm. Dân bị lụt chạy lên đê cho tạp mà ở, đông chật cả mặt đê, mưa nắng khổ sở lắm. Xem tình hình thật là nheo nhéc. Hội Từ-thiện tỉnh Thái-bình có đem thuyền đi chở về tỉnh nuôi, có đem gạo đi phát chẩn ; nhưng chẳng qua như muối bỏ bể, không thấm vào đâu. Tình cảnh khổ sở không kể sao cho xiết được. Mong rằng những nhà dư dật cũng nên nghĩ tình nòi giống, rộng lượng từ bi, mà cứu đỡ nhau trong kẻ cùng khốn cho qua nạn này.

Nhiều điều phủ lấy giá gương....

H. h. G.

MONCAY

Tiết giời thay đổi. — Đã nửa tháng nay, mưa gió thất thường, lúc nắng lúc rọi, lúc thì ẩm ẩm bụi cát tứ tung, thực là khó chịu. Ai bảo rằng Moncay gần bể lại có những cảnh ngộ ấy, thế mới biết đâu cũng một giời. Mặt cũng có mặt, lúc nào cũng có hiu hiu gió thổi, nhưng lắm khi êm quá, đương mưa lại bột ra nắng, nhiều người vì thế mà cảm lạnh vào mình, trẻ con giật sấy. Nhưng may bệnh thời khí không có. Song hễ con chó có thấy thế mà coi thường đâu, hôm kia đã có một người đàn bà là vợ lính khách trong trại con gái sốt trong hai giờ đồng hồ mà hồ mạng, thấm thay ! không biết bệnh gì mà chóng thế, lạ thực !

Mưa bão luôn luôn. — Hai hôm nay giời mưa như trút nước, cả ngày cả đêm không ngớt, gió thổi ầm ầm, cây xiêu quả rụng, thiệt hại không ít. Mưa gió chưa xong, nước sông lại lên, mặt nước cao bằng mặt đường phố, những nơi nào thấp đều bị ngập cả, cho nên ao, rãu cống đều ứ kết, ở các cánh đồng nước sông vào trắng xóa như sông, mênh mông như bể, những cây cối rào rậu ở bờ sông đều trôi dạt cả. Bàn ta còn khá, bên Tàu nhiều nhà ngập tới nóc. Vì mưa gió nước lên mà hôm mới rồi có một chiếc tàu thân đến hàng tiệu hiệu Đông-Hưng về đi được nửa đường bị sóng làm đắm mất, chưa biết định xác thiệt hại những gì, nhưng không hại đến người là may. Năm nay cao mà lúa mùa lại thế, mới hôm nào cũng mua gió đã đổi thế, nay lại còn đề dự hơn thì thực là khổ cho bọn nông phu lắm.

Tin sau cùng

Bỉn giao ước Pháp Đức đối với các thuộc-địa.

Quan báo ngày hôm qua có đăng một bản lệnh về việc tạm thi hành bản giao-ước thương-mại Pháp Đức đối với các thuộc-địa, chỉ trừ Đông-dương và Maroc là không thi-hành vội.

Một cái cầu đỏ ở Nhật bản

Trong khi ở thành phố Cojo: ome vẻ tỉnh Akita đương mở hội, thì một cái cầu ở thành ấy bị đổ. Năm người chết, nhiều người bị thương, 30 người mất tăm tích.

Bệnh dịch tả ở Trang-hoa

Ở Tai'ên-tâu đã thấy nhiều người mắc bệnh dịch tả. Không khéo cái nạn ấy sẽ lan rộng ra. Ở Thượng-hải hiện cũng vẫn còn.

(Indopacifi)

NHẢY DIP BẠC CAO

Không đâu có hàng rẻ bằng

Hiện tôi vừa mới nhận được ở bên Tây gửi sang những mẫu hàng sau này : *Giấy gai tây để khâu bao, sáng lá các thứ Bao gạo Rạo Xanh, rạo Tím, bao cũ, bao mới, đều có cả. Hiệu tôi lại có bán các thứ Nước Hoa, Sáp Thơm và Bát Máy hiệu « EDAC ».* Nhân dịp giá tiền bạc lấy cao, cho nên tôi mua được những thứ hàng trên này rẻ lắm. So giá bây giờ với mấy tháng trước, thì mỗi đồng bạc ba tới 8 hào, vậy hãy giá được bao nhiêu tôi xin kiến các qui-khách hết cả. Qui-khách chiếu-cố đến cửa hàng ở bản hiệu sẽ biết cho là sự thực, thương lâm mua ngay, kẻo các độ này chính là dịp hiếm mà những mẫu hàng trên này bán chạy lắm. Kính cáo.

SÓC-LONG. 98, Rue des Pavillons-Noirs nổ 98, Phố Hàng Mã-Mây, Hanoi

3061

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Triều sông Hồng-hà

	13 Août hồi 0 giờ	13 giờ	14 Août hồi 0 giờ
Lao-kay	79 48	8 29	81.99
Yên-bày	30.36	30.61	31 01
Việt-trì	13.85	13.90	13.95
Hanoi	9 21	9 27	9.27
Vạn-yên	9.00	9 00	9 70
Hòa-bình	6.91	6.99	7 18
Tuyên-quang	7.60	5.20	5 95
Phả-đoan	22 23	22 41	22.26
Phố Yên bình	3 30	3 50	4 20

Triều sông Thái-bình

	13 Août hồi 0 giờ	14 Août hồi 0 giờ
Thái-nguyên	19.70	19.50
Lâm	3 50	3 30
Phả lạng-thương	3 80	3 70
Đáp-cầu	4 20	4 11
Phả lại	3 53	3 46

Dépuratif Ribal

Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền : 1$30

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền : 0$80

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ
L. BLANC
81, phố Paul-Bert, Hanoi
1046

VỆ-SINH-BÁO

Direction : 59 Rue Paul-Bert -- Hanoi — Téléphone N° 96

Tòa báo VỆ-SINH đến nay đã nhận được ngót một vạn bức *thư xin gửi cho* **báo biếu không**. Vậy chỉ nay mai là **hết số báo biếu không** và Báo-quán không nhận giấy xin nữa. Vậy ngài nào còn chưa gửi tên đến thì nên kíp gửi, kẻo muộn.

Nay làm sổ mới, vậy ngài nào *xưa nay vẫn nhận được báo, cũng cứ viết thư về cho* thì mới có tên, và sau mới còn có báo biếu gửi đến.

Cho tiện việc vào sổ, xin các ngài *viết thư thật vắn-tắt*, và cốt nhất là *biên tên* và *chỗ ở cho rõ*.

Ở góc bức thư, xin *đề to tên tỉnh* các ngài ở vào nữa, để khi đến nơi, xếp ngay thư tỉnh nào vào tỉnh ấy cho tiện.

VỆ-SINH-BÁO

3002

Đèn Manchons sáng hơn đèn trời

Rất tiện cho các Ngài ở những nơi không có đèn điện, như các quan Phủ, Huyện dùng về việc coi đê, các ông chủ Đồn-điền dùng trong sân đập lúa. Giờ không tắt, mưa không mờ. Đèn có 2 hạng : một hạng 40 bougies và một hạng 120 bougies.

Ai muốn mua xin viết thư cho hiệu HUONGKY — PHOTO Hanoi mà lấy Catalogue không mất tiền. Đèn sang có ít, mua mau kẻo hết.

3039

Vos reins sont-ils douloureux ?

Une douleur dans le reins est une bonne raison pour se soigner, car les reins douloureux peuvent être faibles ou malades, ce qui est toujours grave.

Si vous éprouvez en plus des troubles urinaires, des maux de tête, des étourdissements, des douleurs rhumatismales et si vous avez des enflures des chevilles, employez sans retard et avec persévérance les Pilules Foster.

Pourquoi ne vous soulageraient-elles pas et ne vous rendraient-elles pas une bonne santé comme à tant d'autres ?

Depuis longtemps elles ont prouvé par leurs résultats, qu'elles possèdent au plus haut point, la vertu de tonifier les reins et de purifier le sang.

PILULES FOSTER
pour les Reins et la Vessie
Le boîte: 7 fr. 50 — La double-boîte: 14 fr.
Toutes Phies en f^re. H. Binet, pharmacien,
26, Rue Saint-Ferdinand, 26, PARIS (17e).

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẤM » Hà-nội, ở phố hàng Trống Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

祥利裕
YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 266

Bán-hiệu có bán buôn các thứ vóc nhiễu, hàng tàu nhiễu tấm, hàng thật tốt, giá thật rẻ
Có bán cả hàng ta: Bắc-hộ như the, nuyễn, lĩnh, lụa, hồng, quế, sản sản có hàng Saigon như lĩnh, the, sản sản.
Nay một có đủ các mùi, lăng thâm, mogo đen và mới mười rộng khổ. Những hàng này bán buôn từng tấm, chứ không bán lẻ và không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.
Quí-khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản hiệu sin gửi contre remboursement.
Cẩn-bạch
YU-WO-TSEONG
3016

NHÀ BÁ-CHUÔNG

Tức là hiệu Bảo-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Ptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính ống mấy đọt.

Giá tiền 0$90 3001

Rắc thuốc bột

SUDOL

thì tức khắc tuyệt nọc

RÔM-SẢY

Lúc đang ngứa ngáy khó chịu được rắc thuốc Sudel thì thấy dễ chịu lạ thường, mà sau rôm-sảy không mọc lên được nữa.

Thuốc này quý vô cùng, mà giá lại rẻ.

một hộp lớn : 0$50

Bán tại hiệu Bảo-chế
CHASSAGNE
Số nhà 59, phố Tràng-tiền
HANOI

NHÀ BA-CHUÔNG

Tức là hiệu Bảo-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khắp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

Cách chế-tạo tối-tân của Pháp
HOTCHKISS

Một cái kiểu độc-nhất vô-song. — 12 mã-lực. — Về đường lịch-sự và về đường cơ-khí cũng hơn các kiểu có tiếng nhất thế-giới, mà lại hơn các kiểu khác về đằng giá rẻ và về sự tinh-vi của các lối chế-tạo Pháp.

Vừa có những tính-chất hay của các kiểu xe nhỏ và các kiểu xe lớn.

ĐÓ LÀ KIỂU XE :

« LE JUSTE MILIEU »

Xưởng xe ô-tô BOBILLOT

3010

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU
DOCTEUR CASAUX
DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE
PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC GIỌT MẮT CỦA QUAN Y-KHOA BÁC-SĨ CASAUX
Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi,
đã kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam,

Kiến-hiệu lạ thường — Không sót
Đỡ lâu không đông — Rẻ tiền

Giá một lọ có cả ống nhỏ giọt : 0$50

ĐỘC-QUYỀN BÁN TẠI :
PHARMACIE CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, HANOI
3003

MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RÉT CÁCH-NHẬT, BỆNH SỐT RÉT RÙNG NÊN DÙNG THUỐC

QUINOFORME

hoàn toàn, hoàn toàn
Đại-lý ở các nhà thuốc Pháp trên đường ngoài thuốc này.

Gửi bán tại tất cả các nhà bào-chế
Phải nói thuốc LACROIX, 20-24, Rue Pasteur
de Gisard — PARIS

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu dầu nai)

Một vị độc-giả có viết thư hỏi chúng tôi về cái giá-trị và cách dùng thuốc *Dragées Rabuteau* thế nào, vì ngài đã nhờ thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu dầu nai) ấy mà khỏi được bệnh hao tổn tinh thần, mỏi mệt sức khỏe, mà đã chuyển thành ra bệnh đau dạ dày và đau gân cốt.

Vậy xin kể ra sau này: Thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu dầu cai) này bào-chế có chất sắt là một chất rất bổ và dưỡng khí huyết, lại có khí đạm-lam (iode) để lọc cho huyết được trong sạch mà làm cho tiêu tán những bợn bẩn ra ngoài hết. Người ta thường thấy phần nhiều người bị bệnh hư huyết, xanh sao và yếu đuối, đau mắt, đau cuống họng, có những mụn mọc sần sần lên ở mặt. Đàn bà con gái thì nguyệt kỳ không đúng, thường hay sinh ra đau bụng.

Muốn cho khỏi hết các bệnh ấy thì nên dùng độ vài lọ thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu dầu nai) là một thứ thuốc kinh-nghiệm đã lâu, lại là một thứ thuốc có danh-tiếng hơn cả.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

3045

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐẦM

ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREIX

Thuốc hoàn xổ

THUỐC HOÀN XỔ

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU
Bảo-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay hẳn máu. Trị bệnh mất máu, khí huyết suy yếu, thần thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rức phổi, làm cho hay ho nữa.

Ấy là:
THUỐC NƯỚC BỔ HUYẾT
MÁU BỔ 1$40

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

TẠI GIAN HÀNG BÁN NƯỚC HOA

EAU DE COLOGNE, essences diverses, lọ đẹp.	*Một lít :*	2$50
EAU DE COLOGNE ambrée « GRENOVILLE ».	*Một lít :*	4$95

TOUT PIVER

EAU DE COLOGNE « PIVER »	*Một lít :*	3$50
— — *supéressence.*	*Một lít :*	2$70
— — *ambrée*	*Một lít :*	3$60
PARFUMS « PIVER » vallée des Rois.	*Một lọ :*	3$15
— *Pompéia, Floramye, Azuréa. Trèfle Incarnat, Printanel.*	*Một lọ :*	1$15
Phấn « PIVER », essences diverses.	*Một hộp :*	0$52
LOTIONS « PIVER » —	*Một lọ :*	0$90

3005

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp
Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin
Giấy nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI :

KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm và đàn bà ở cữ* . . . . . *Một lít :* 2$40
Trước khi ăn cơm nếu một cốc con.
ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước.* *Một chai :* 1,25
GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt.* *Một chai :* 1,25
Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghịp và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.
SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm* . . . . . *Một chai :* 1,25
SOUTTER HOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều* . . . . . *Một chai :* 0,80

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thư về, bản-hiệu xin trả lời ngay
Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu
3009

DẦU "CRÉSYL" THIỆT
và sự hiệu nghiệm chắc chắn đã thử theo cách bác học, thế có một mình đủ hiệu :

CRÉSYL-JEYES

ĐỂ TẨY TRỪ BỆNH OAN — LÀM HẾT HƠI ĐỘC ĐỊA — HẾT MÙI HÔI HÁM
PHÒNG NGỪA BỆNH OAN — lịch-nghiệm thật, những là bệnh giác-trùng, thiên-thời, tả-nháo, ôn dịch lan vậy.
THIỆT HỮU ÍCH — trong xứ thuốc dùng, để đóng mà rẻ rẻ nhất đọc-địa, để rẩy trong đồng bài, ghe bầu lấy cho khỏi dơ quần.
KHÔNG CÓ CHI LINH NGHIỆM BẰNG — mà trừ các vật thu độc, trong vũ, muỗi, bọ chét, gián mối và nhện-nhện.
Có một mình thứ dầu "CRÉSYL-JEYES" đúng trọn trừ hết bốn mà thôi.
MAY CẦNG CẦN ĐỪNG CẦU lấy lời nói nào khen có nhắc hiệu "CRÉSYL-JEYES"

LAN-PHƯƠNG

79, Hàng Đào, Hanoi

Bản-hiệu chuyên làm khăn xếp đã lâu năm, làm được kiểu dáng đẹp đã chắc chắn hơn mọi nơi. Nay có làm cả mũ nút chai (liège) đủ các lối. Hàng gửi đinh hóa giao ngân, nhưng phải gửi một phần tiền trước.

Khăn ở nếp không kể chữ nhân
Nhiễu tây, . . . 3$80 - 3$00 | Lượt, . 2$50 - 2$00 - 1$20 - 0$80
Mũ nút chai : 3$00 - 2$50

Ta chỉ hút thuốc-lá HIỆU MÉLIA

mà được
KHOÁI-TRÍ và TINH-THẦN !

Bao giấy đỏ có ảnh mũi đẹp
MARINA
Bao giấy trắng hiệu Kim-cương
DIAMANT

Bán tại : L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haïphong, Hanoi, Nam-định, Bến thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đông-hới, Thu-xá, Saigon, Pnom Penh.
3007

●Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng :

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là :
Đau tỳ vị, bệnh đầy, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán : 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bảo-chế
CHASSAGNE
59, Rue Paul Bert, Hanoi
3002

NHÀ BA-CHUÔNG

Tức là hiệu Bảo-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rẻo, xưng dọ dày, đau dọ dày, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai : 1$40

Có bán tại: Nhà Bá-chuông, Hanoi

VỚI 20 QUAN, QUÝ-KHÁCH CÓ THỂ KIẾM ĐƯỢC

500.000 quan

Muốn được vậy, thì mua

Một cái vé PANAMA có rút số

Lần mua phải nộp ngay 20 quan và trong 11 tháng mỗi tháng đóng 20 quan theo như các điều khoản nói trong bước (Như vậy mỗi ngày chỉ đỏ ra nộp vỏ vẹn có 1$ thì làm nên giàu có được).
Nộp tiền lần đầu được ngay cái số vé, chỉ mình mình có quyền xử-trí, mà tiền rút số nếu cũng được ấy, như thế có đông hết tiền rồi vậy, nếu vé của mình trúng số được bình người số lớ. Mỗi cái vé PANAMA thì nào cũng trúng một lớ, giá tiền lớn, từ 500.000 xuống đến một 1.000 quan, không có cũng được hoàn lại đủ quan.

Thực là một cách đặt lãi chắc chắn và lợi nhất

Có đến 200 triệu quan được trúng số

Nếu bỏ những số được trúng số gửi cho người ấy nước không lấy tiền, số mỗi kỳ số có trong bốn kỳ hàng năm.

Ngày 15 FÉVRIER, 15 MAI, 15 AOUT và 15 NOVEMBRE
Muốn dự cầu cuộc rút số, thì gửi 20 quan đến nhà
BANQUE DU CRÉDIT COLONIAL, Rue Papère, MARSEILLE (France)
3001

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn

Le Gérant NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Certifié l'insertion